

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Souturetkellä Suvannolla.

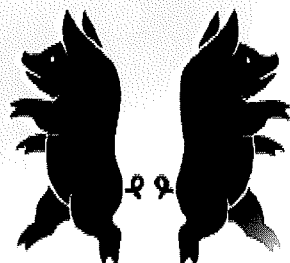
SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 6 * 2005
S Y Y S K U U

SUVANNON SEUTU nro 6/05:

- * Turkkisen turinat, s. 4
- * Sakkola-juhlista, s.5-7
- * Mitkä ihmeet kujaset, s. 8
- * Tapaaminen junassa, s. 9
- * Suvannon Seudun tulevia teemoja, s. 9
- * Juurilla Lietteenahossa, s.10-11
- * Kolme kohtaamista kotikylän historiassa s. 12-13
- * Nuoran jälkeläiset sukuretkellä, s. 14-16
- * Elämän tähtihetkiä: matkalla Vuoksella, s. 17
- * Elämysmatkalla Metsäpirtissä, s. 18-19
- * Tietoa ja tunnetta Peltosten sukkokouksessa, s. 20-21
- * Metsäpirtin tiedotuksia, s. 21
- * Kuopat Metsäpirtissä, s. 22
- * Virkin virkkeet, s. 23
- * Päiväkiven ja Kuninkaanristin kansakoulut, s. 24-25
- * Tunnistatko henkilöt, s. 26
- * Kenraaliluutnantin muistolle, s.27
- * Poisnukkuneita, s. 28
- * Perhejuhlia, s. 29
- * Nyt kurkkuja säilömään, s 30
- * Yhteystietoja, s. 32

Sakkola-Säätiö
kiittää
Oriveden Karjala-seuraa
onnistuneista
Sakkola-juhlista
31.7.2005

ja Juupajoen Karjalaisia
kutsusta vuoden 2006
pitäjäjuhlille Juupajoelle.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin muitakin teoksia!

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä. Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

**Anneli Kuisma hoitaa
postitettavat tilaukset,
puh. 03- 3748 410**

Sakkolan historia II maksaa
13,50 euroa ja

Postilähetysistä peritään
lisäksi lähetyskulut.

Kansikuva

Korkan sisarukset Sylvi ja Aili pieninä soutuaretkellä Suvannolla. Tyttöjen isän, kuvan soutajana olevan Mikko Korkan, äiti Liisa (s.1872) oli omaa sukua Nuora.

SEURAAVAN SUVANNON SEUDUN

Aineistot toimitukseen
15.10.2005 mennessä.

Putkiliike
P. Nuora Ky
37560 KULJU
Puh. 367 6100

PAUKUN PALSTA

Onnistunut opiskelijamatka

Orivedellä hyvin järjestettyjen Sakkola-juhlien jälkeisellä viikolla lähdimme Sakkola-Säätiön sponsorimalle ja järjestämälle, järjestyksensä toiselle opiskelijamatkalle Sakkolaan. Matkalaisten kokonaisvahvuus oli 48 henkeä ja enemmänkin olisi ollut halukkaita lähtijöitä. Opiskelijoita oli suurin piirtein puolet matkalle osallistujista. Toisen puolen muodostivat isät ja äidit, isoisät ja isoäidit sekä sedät ja tädit.

Matkamme oli jälleen kerran varsin onnistunut lieviä majoitusongelmista ja Tiinan ikävästä flunssasta huolimatta. Majoituksen saaminen näin suurelle joukolle näyttää olevan jonkin verran hankalaa, kun venäläiset ilmoittavat varausten vahvistamisesta kovin myöhään. Kiviniemen ja Röykkylän sijasta yövyimme Valkjärven Radugassa neljässä eri rakennuksessa, mutta kuitenkin samassa pihapiirissä.

Iltaojelmassa oli matkalaisten yhteinen illanvietto hotellin ylimmässä kerroksessa sekä toisena iltana ulkona grillikatoksessa. Myös venäläisiin pääsimme kosketuksiin saadessamme osallistua erään pietarilaisen rakennusfirman järjestämään illanviettoon yhteisen iltapalan ja tanssiaisten merkeissä. Kolmen tulkin välityksellä kommunikointikin onnistui varsin hyvin, siitä kiitos Olgalle, Heinille ja Kaisalle.

Ensimmäisenä päivänä kiertelimme Suvannon eteläpuolella Petäjärvellä,

Ojaniemessä, Hovinkylässä, Lapinlahdessa ja Riiskassa. Lisäksi kävimme Laatokassa uimassa, jonka vesi oli lähes metrin normaalia ylempänä. Teimme kierroksen Metsäpirtissä ja ostoksilla olimme Raudussa. Myös kuuluisat taistelupaikat Raudun Kuolemanlaakso, Lempaalan Munakukkula sekä Siiranmäki tulivat katsastetuiksi.

Toisena päivänä tutustuimme Suvannon pohjoispuoleen, Pannusaareen, Kirkonkylään, Haparaisiin ja Keljaan. Taipaleenjoelle asti emme päässeet, kun tie oli sen verran kehnossa kunnossa, ettei sinne suurella bussilla päässyt. Koivumäessä kesäpaikkaa pitävät venäläiset ottivat lämpimästi vastaan siellä usein ennenkin vierailleet suomalaiset tuttavansa Mirjan ja Paulin. Myös isäni kotipaikan nykyiset asukkaat olivat iloisia vierailustamme. Vanhoille Keljan taistelupaikoille Suvannon rantaan oli rakennettu melkoinen datshakylä ja rantaan johtava tie oli siirretty vallan toiseen paikkaan.

Verrattomina oppaina matkallamme olivat kaikki ne, jotka vielä jotain muistavat entisestä Sakkolasta. Erityisesti haluan kiittää hyvistä selostuksista Kekan Kaarinaa, Hakulisen Niiloa, Leppäsen Airaa sekä Hartikaisen Soinia ja mahtavista lauluesityksistä Leppäsen Väinöä.

Aurinkoisen hellepäivän kruunasi uinti Pyhäjärven Musakan rannassa. Kaikkien kotipaikat löydettiin, vaikka osa olikin jo varsin sankan nokkos- ja mesiangeroviidakon peittämiä. Menomatalla kävimme Summassa ja Perkjärven asemalla. Paluumatkalla tutustuimme Äyräpään sekä Talin ja Ihantalan taistelupaikkoihin.

Tämäntyyppiset mummojen ja äijien sekä vuokoiden yhteiset matkat puolestavasti hyvin paikkaansa karjalaisen kulttuurin eteenpäin viemisessä sekä sukujen kotipaikkoihin tutustumisessa. Harmi, ettei säätiö voi kustantaa opiskelijamatkoja useammin kuin ehkä kerran neljässä tai viidessä vuodessa. Säätiön tätä tarkoitusta varten yksityisin lahjoitusvaroin perustetun rahaston varat eivät riitä useampiin matkoihin

– ellei sitten löydy jotain hyväntahtoista lahjoittajaa, joka haluaisi kartuttaa nimenomaan tätä rahastoa.

Hyvää syksyä kaikille lukijoille.

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152, GSM 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sanontoja Sakkolasta

* Savinen pilv' sattaa,
musta muute hirvittellö.

* Eiks' kakkara mää ilma voita.

* Siihe on pant' jo maku teh-
hes.

* Muilata mie pyysin ja
saiputta mie sain.

* Suit' suit' ja tirpi tirpi, sanoi
Pappisen mummi, pitää saunan
kiukaalle vettä heittää.

* Kiissel on hyvää, mut' ei piijä
nälkää ko sen verra, ko heinä-
kuorma päält' alas hyppää.

Terttu Pappinen

Pitäjämme internetissä:

**www.vuoksela-
seura.fi**

www.sakkola.fi

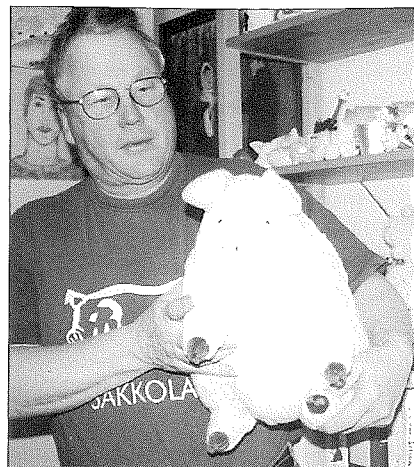
www.metsapirtti.net

TURKKISEN TURINAT

Karjala-työ jatkuu monella rintamalla

Kesän juhlat ja matkat ovat takana ja paljon on kertynyt uusia kokemuksia ja ystäviä, niin henkilökohtaisia kuin Karjalaan ja Sakkolaan tutustujia. Paukun Hannun matkassa oli ilahduttava määrä potsipitäjän jälkeläisiä ja tietäjiä. Tulevaisuudessakin jatkamme tätä toimintaa niin, että mahdollisimman moni nuori pääsee mummon ja äijän kotipitäjään tutustumaan. Jos majoitusolosuhteet ja muut palvelut kehittyvät Kannaksen pitäjissä tähän astiseen tahtiin, niin eipä pitäisi niitenkään olla esteenä.

Käkisalmen alueen yksi painopisteistä oli johtajien kertoman mukaan matkailun kehittäminen. sekä ympäristöasiat. Siinäpä heillä sarkaa, mutta omalta osaltamme voimme asioita edistää hoitelemalla omat roskamme ja jätteemme talteen eikä metsiin Kannaksella. Henkilökohtaisesti toivoisin Kiviniemen majoitusolosuhteiden sekä Sakkolan alueen tiehuollon parantuvan erityisesti Suvannon pohjoispuolella. Vaatii terveen takapuolen ja hyvät hampaat, kun vierailee Haparaisissa, Keljassa, Vilakkalassa ja Taipaleen taistelupaikoilla. Nimismiehen kihoitusten tärinävaikutus on sen verran

voimakasta.

Sakkola-juhlat vietettiin perinteisellä tavalla Orivedellä mukavan kelin ja tunnelman vallitessa. Järjestelyt olivat osavissa käsissä ja sananrieskaa saatiin väkevästi kirkossa ja opistolla musiikilla ja liikunnalla höystettynä. Lähtökahvitkin oli tarkoitusta varten piikkiin tarjota, mutta siitä en riittävän hyvin informoinut orivetisiä. Vaan onneksi löytyi siihenkin apua pihan reunalta. Kiitos kaikille osallistuneille, suurkiitokset meitä huoltaneille ja ohjelman esittäjille ja varsinkin vetäjille. Suuhun jäi mukava maku ja ensi vuonna jatketaan Juupajoella elokuun taitteessa. Samalla juhlitaan Juupajoen Karjalaisten pyöreitä vuosia.

Karjala-juhlat ovat Haminassa ennen juhannusta ja sinne on tarkoitus järjestellä yhteinen osasto myyntipöytineen metsäpirttiläisten ja vuokselalaisten kanssa. Suvannon Seutu-lehti on sopiva taustayhdistäjä tarinoineen ja tarjouksiin. Käkisalmen laulujuhlatkin lienee

heinäkuun loppupuolella.

Tarjoukset ovat hyvin tehneet kaupansa. Petäjäjärvi-kirja alkaa olla omillaan ja Paukun Hannun Tuvasta Tupaankirjasta on ryhdyttävä painattamaan uutta painosta digitaaliajan eväillä. Hannu on lupautunut työn moottoriksi ja pieni työryhmä avustaa. Nyt on itse kunkin tärkeää tarkistaa omalta ja sukunsa kohdalta painovirhepaholaisen aikaansaannokset ja lähettää tarkennetut tiedot kirjeellä tai sähköpostina Hannulle tai muille säätiön vetäjille, niin saadaan aikaiseksi parannettu painos nykytekniikan toteutettuna. Vilakkala-kirja on tekeillä ja Lapinlahden-kirjakin saadaan ensi vuoden alkupuolella taittoon.

Suvannon Seudun avulla ja yhteistyöllä on toimintamme saanut lisäväriä ja on runsaasti tallennettu perinnettä sekä kuulumisia kotiseutumatkailulta. Lehden kehittämisen tiimoilta pidettiin Virkin Taiston työmaalla palaveri. Taidettiinpa samalla viettää pienmuotoisia eläkkeellelähtijäisiäkin.

Marjo varmaan kertoilee lehtemme palstoilla sovitusta teemoista ja ideoista tarkemmin. Pesosen Ilmi, Virkin Taisto ja allekirjoittanut olimme mukana ideoimassa. Peruslinja ja lehden muoto on hyväksi havaittu. Paperi vähän kiiltelee, mutta tarinat säilyvät sivuilla erinomaisesti tulevillekin sukupolville. Oletan ostanut kansion, johon voit tallentaa perinnelehtesi.

Hyvää syksyä sieni- ja marjaretkineen kaikille lukijoille!

Toivottelee

Hannu Viljonpoika Turkkinen

SUVANNON SEUDUN AINEISTOT

toimitetaan yhdyshenkilöillemme

Sakkola-asiat: Marjo Ristilä-Toikka

Metsäpirtti: Ilmi Pesonen

Vuoksela: Taisto Virkki

Katso yhteystiedot takasivulta ja tule mukaan pitäjälehteen tekoon!

Sakkola-Museon

kesäkausi Kuokkalan

museoraitilla

Lempäälässä

on päättynyt.

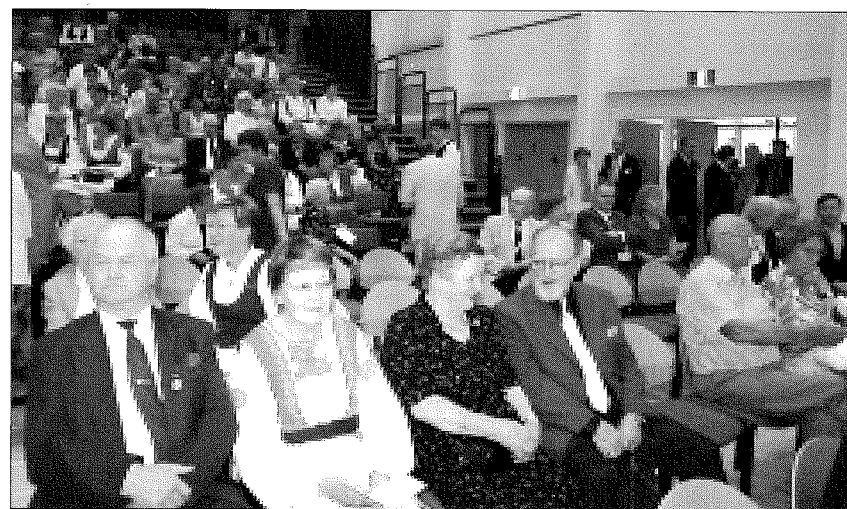
Talvikaudella museon

vierailusta on sovittava

etukäteen esittely

varaamalla.

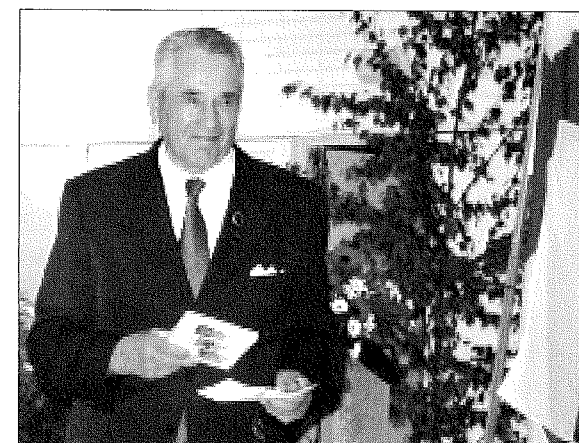
Sakkola kuuluu elämän- maisemaan siirrettyjen muistojen mukana

Orivedellä 31.7. vietetty Sakkola-juhla kokosi karjalaista kansaa nelisensataa henkeä eri puolilta Suomea.

Heli Lahti, Kyllikki ja Maija Kajarinne, Anne-Mari Mäkinen ja Yrjö Raaska rupattelivat juhlan alkua odotellessa.

Sepeleet laskettiin Oriveden kirkkomaalla nuorten airueiden vartioimalle sankaripatsaalle sekä Karjalaan jääneiden muistomerkillä. Sankarihaudalla puhui Teuvo Viskari (kuvassa ylh.).

jo naimisissa Kurikassa ja ensimmäinen lapsi, minun äitini, oli syntynyt. Mutta mummun muu perhe oli Sakkolassa ja Karjala oli hänelle tärkeä asia.

–Muistan joskus lapsena ihmetelleeni, miksi mummu kertoi niin vähän Sakkolasta. Kerran kuitenkin, kun joskus ekaluokkalaisena toin ensimmäisen itse virkatun patalapun mummulle nähtäväksi, mummu innostui muistelemaan omaa ensimmäistä patalappuaan. Hän oli tuonut sen koulusta kotiin ja antanut äidilleen, ja äiti oli ripustanut sen naulaan hellan lähelle. ”Missä se on nyt?” minä kysyin. ”Ei sitä enää olekaan, missä lie ... sinne jäi kaikki.” Sitten mummu sulki suunsa.

– Vuosikymmeniä myöhemmin, kun vuonna 2000 kävin Sakkolassa tuossa mummun synnyinkodissa sisällä, en voinut olla miettimättä, että missähän naulassa se mummun ensimmäinen patalappu oli mahtanut olla.

Aija Niemelä kertoi myöhemmin ymmärtäneensä, että mummulle oli vaikea puhua Karjalasta.

– Selviytymistapoja on monenlaisia. Toisilla se on puhuminen ja toisilla taas puhuminen tekee vanhat haavat jälleen kipeiksi. Mummu oli enemmän niitä ihmisiä, jotka elävät jalat maassa koettaen sopeutua oleviin oloihin ja katsoa elämää eteenpäin. Itse asiassa näinhän ovat kaikki karjalaiset joutuneet käytännössä tekemään, vaikka kipeää on tehnyt. Ja ehkä kaikki eivät sittenkään jaksaneet; varmaan katkeruudeltakaan ei ole vältytty.

Sakkola-viirillä kiitetty juhlapuhuja Aija Niemelä kertoi omista karjalaisuuden tunteistaan, juuristaan ja lapsuusmuistoistaan. Hän muistutti myös Suomen kirkon meneillään olevasta 850-vuotisjuhlavuodesta, jonka teemana on ”Siivet ja juuret”.

Elämän perusasioiden tärkeys

Karjalaisuuden juhlapuhuja koki lapsena vahvasti kyläillessä mummun veljen perheen, **Aarne** ja **Helvi Naskalin** luona Lempäälässä.

– Parasta oli istua tuvassa ja kuun-

nella iloista ja kovaaäänistä juttelua, kun kaikki puhuivat yhtä aikaa aidolla karjalan murteella ja kukin yritti voittaa toisen äänen korottamalla omaa ääntään. Välillä tehtiin piirakoita ja välillä päästiin navettaan lypsyjä seuraamaan tai viemään karjaa laitumelle. Nyt kun muistelen niitä aikoja, koen, että siinä näin ja elin mukana karjalaisessa elämänmenossa, vaikka oltiinkin keskellä Hämettä. Elämä Naskalin perheessä edustaa minulle sitä karjalaista kulttuuria ja elämänmenoa, joka sopii yhteen sen kuvan kanssa, jonka myöhemmin olen saanut television välityksellä elokuvista ja dokumenteista. Olen onnellinen ja ylpeä sakkolalaisista juuristani, Aija Niemelä sanoi.

Sakkolan matkalla Niemelä sai tutustua paitsi mummun kotitaloon, myös moniin paikkoihin ja maisemiin, joista sukulaisten tarinat ovat kertoneet.

– Karjalan matka oli merkittävä ja avartava kokemus. Muistin hämärästi valokuvan, joka oli otettu mummun ja papan häistä Sakkolan kirkon pihassa vuonna 1937. Oli uskomaton tunne olla sillä paikalla. Mummun kotitalolla, jota asuttaa aikanaan Ukrainasta siirretty perhe, meidät otettiin hyvin vastaan, tuliaisat annettiin ja meidät kutsuttiin sisälle. Aarne Naskali sanoi aina, ettei tavallista kansaa pidä syyttää, sodan uhreja hekin olivat. Nekin ukrainalaiset oli pakotettu jättämään kotiseutunsa ja muuttamaan itselleen oudolle seudulle.

Sakkolan historiankirjaa tutkinut juhlapuhuja totesi, että 54 vuotta sitten tehdyn historiikin ennustukset ovat pitäneet paikkansa: hajalle joutunut heimo ei tuhoudu, vaan elämänusko kestää ja karjalaiset antavat oman panoksensa koko yhteiskunnalle.

– Elämän perusasiat ovat lopulta yksinkertaiset: että on koti ja perhe, on ruokaa ja työtä, ja yhteisö ja yhteiskunta, joka toimii ja jossa on turvallista elää. Asenteena on hyvä olla oikeanlainen nöyryys elämän edessä ja Jumalan edessä. Rukous on paras selviytymiskeino kaikissa elämän oloissa, eikä vain selviytymiskeino, vaan se tuo Jumalan läsnäolon sydämeen. Silloin jaksaa uskoa ja toivoa ja elää tätä elämää luottaen, Kurikassa pappina toimiva Aija Niemelä muistutti.

Pitäjäjuhlilla tarjolla tietoa ja tuttuja

Olin sellainen mummon tyttö, istuin polvella ja tykkäsin kuunnella hänen tarinointiaan. Tuntuu, kuin olisin itse ollut siellä Sakkolassa – karjalaisuus on minulle sellaista siirrettyä ikävää, kuvaili Sakkola-juhliin Orivedellä osallistunut Tuula Moisio muistellen haikaudella mummoaan Katri Pitkästä Haitermaasta.

Tampereen tuntumassa Velaatassa asuva Tuula Moisio osti juhlilta itselleen Sakkolan historiikin ja tilasi myös oman pitäjälehti Suvannon Seudun. – Kun ei ole äiti ei ole enää sitä tilaamassa.

Nuoremman polven ohella juhlassa nähtiin vielä runsaasti Sakkolassa syntynyttä väkeä. Niinikään Haitermaasta lähtöisin oleva Toini Huolman, omaasukua Koironen, tuumaili olleensa pitäjäjuhlilla niin monta kertaa, ettei tarkkaa lukua tiedä.

– Jotain se on 15 ja 50 väliin.

Senja Lintukangas, o.s. Nihti on lähtöisin Ojaniemestä. Pitäjäjuhlilla hän totesi käyvänsä silloin tällöin, ja aina löytyy ainakin ”kasvotuttuja”.

Päiväjuhlassa lausuntanumeroita esittänyt Heli Lahti Orivedeltä hymyili olevansa hämäläinen, joka jo neljättä kertaa osallistuu Sakkola-juhliin. Eriytyisen mieluinen tehtävä hänelle oli lausua Vilakkalan kylästä syntyisin olevan Kyllikki Kajarinteen kirjoittama runo ”Sinua Karjala kaipaam”.

Juhlaohjelmaan kuului runonlausunnan lisäksi taidokkaita musiikki-, laulu- ja tanssiesityksiä, ja tietysti tervehdykset Oriveden Karjalaisilta sekä kunnan ja seurakunnan edustajilta.

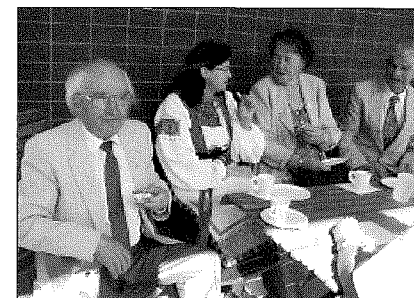
Juupajoelle ja sitten Sakkolaan

Sakkola-Säätiön puheenjohtaja Hannu Turkinen kertoi juhlaväelle säätiön toiminnan tuoreimmat kuulumiset, muun muassa ystävyyskuntatoiminnasta Käkisalmen piirin alueella sekä

Toini Huolman (vas.) ja Julia Keski-Mäenpää sekä tyttärensä Riitta vaihtoivat kuulumisia pääjuhlan alkua odottaessa.

Piirakka ja kielkakkara maistuivat muunmuassa Väinö Leppäselälle.

Keljan muistomerkin pystytyshankkeesta yhdessä Räisälän, Kaukolan ja Käkisalmen säätiöiden sekä ErP6:n perinneyhdistyksen kanssa.

– Keljan taistelutantereille on tarkoitus paljastaa muistomerkki kesällä 2007. Samalla vietetään paikan päällä Karjalassa Sakkola-Säätiön 60-vuotisjuhlia, ennakoivat Turkinen.

Ensi kesän 2006 Sakkola-juhlat kutsuvat Juupajoelle, jonne väen toivotti tervetulleeksi Olavi Lopenen Juupajoen Karjalaisista.

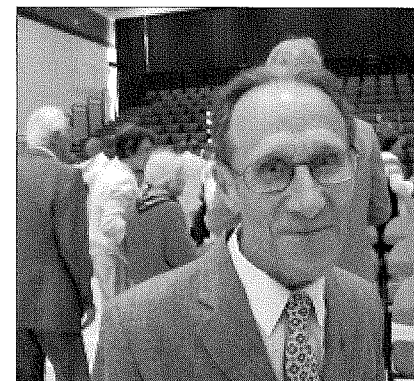
– Juupajoella vietetään pitäjäjuhlia viidettä kertaa, ja samalla juhlietaan myös paikallisen Karjala-seuran 60-vuotisjuhlia, totesi Lopenen.

Sankarihaudalla puhunut ja juhlan päätössanat lausunut kunnallisuusneuvos Teuvo Viskari Orivedeltä kehotti nykypolviakin kunnioittamaan Suomen historiaa ja perinteitä.

– Yli 400 000 ihmisen kodinmenetys ja uudelleen asuttaminen sodan jälkeen ei ollut kansalle helppo haaste. Sopeutumista, uskoa ja yrittämistä on karjalaisten elämä vaatinut, ja nyt nuoret saavat kasvaa vapaassa yhteiskunnassa. Sankarihaudat ovat pyhiä paikkoja ja muistuttavat meitä siitä, mitä tämä kaikki on maksanut.

Marjo Ristilä-Toikka

Tuula Moisio hankki Sakkola-tietoutta.

Osmo Paajanen tuli juhlille Joensuusta asti.

Miksi mummon kotitalo on säilynyt?

Vuonna 2000 Aija Niemelä pääsi käymään Sakkolassa. – Sattui niin onnellisesti, että veljeni meni naimisiin Kuparisen Tarjan kanssa, jonka isä, Teuvo Kuparinen, on Sakkolasta. Hän järjesti yhteisen matkan mittatilauksena molemmille perheille ja toimi erinomaisena oppaana. Eihän siellä Sakkolassa kovin paljon sitä vanhaa ole jäljellä, paitsi maisemat tietysti Suvannon molemmin puolin. Mutta se mummun ja Aarnen ja Saiman vanha kotitalo oli ja on edelleen pystyssä ja asuttuna.

– Miten on mahdollista, että juuri tämä talo on säilynyt? Kaikki muu kuulemma poltettiin maan tasalle, kirkkokin. Tarina kertoo, että välirauhan aikana Aarne perheineen palasi Sakkolaan ja ryhtyi kunnostamaan paikkoja. Aarne, joka oli kätevä käsistään, teki taloon uuden ulko-oven, sellaisen, joka meni itsestään kiinni, jos se unohtui auki.

Myöhemmin talo oli kyllä sytytetty tuvan lattialta, mutta vain osa lattiasta oli hiiltynyt mustaksi ja tuli sammunut. Ilmeisesti Aarne oli tehnyt niin tiiviin oven, että tuli oli tukahtunut hapen puutteeseen. – Muuta selitystä talon säästymiseen ei ole keksitty.

Mitkä ihmeen kujaset?

Sakkola-juhlissa minulta kysyttiin, mitkä ne kujaset ovat, joista olen monesti maininnut. Kujasiksi sanottiin sellaista tietä, joka oli aidattu molemmin puolin – kuten esimerkiksi kotikylässäni Sakkolan Petäjärvellä.

Petäjärvellä viljelysten keskellä kulkeva Sopen kujaset oli peltojen halki kulkeva kylätie, joka alkoi Haasunnista, ja varsinaiset kujaset Kaarinevan ja Raaskan talojen kohdalla noin kahden kilometrin pituisena. Talot olivat sijoittuneet kujasten kahta puolta, alkupään ensimmäinen talo oli Matti Suokkaan, sitten Tahvo Kallosen ja Aleksanteri Lampun (Junala), vähän kauempana tiestä oli Varpu Sääksjärven talo, toisella puolen Aaro Luukon talo, alapuolella Ryyppön talo, vastapäätä Martti Kuparisen, ent. Nordman. Sitten oli Arvid Heikkosen ja Mikko Nuoran

talot, toisella puolen tietä Aleks ja Matti Nuoran ja Matti Nihdin talot ja Iivari Kuparisen talo, Syväoan mäellä tie jatkui kärritienä Purontalle ja edelleen Kiviniemeen.

Sitten olivat Juhaneen kujaset, jotka alkoivat rautatien alikäytävän kohdalla osuuskaupan ja Paukun kaupan välistä päätyen Sopen kujasiin. Sen varrella oli vanha Juhaneen talo sekä Matin rakentama uudempi talo.

Tuokon kujaset alkoivat maantieltä Söderin talon kohdalla ja päättyivät Sopen tiehen. Kujaset eivät olleet autolla ajettavia, vain kärrytie tiheiden pariaitojen välissä. Kovalumisina talvina pyryt täyttivät tiheiden aitojen välit seipäitä myöten paksulla hangella, joten kujasia ei voitu silloin käyttää.

Sitten kylässä oli vielä lyhyempiä kujasten pätkiä; ainakin Yllömatin kujaset Nuoranmäellä ja Tommilan kujaset

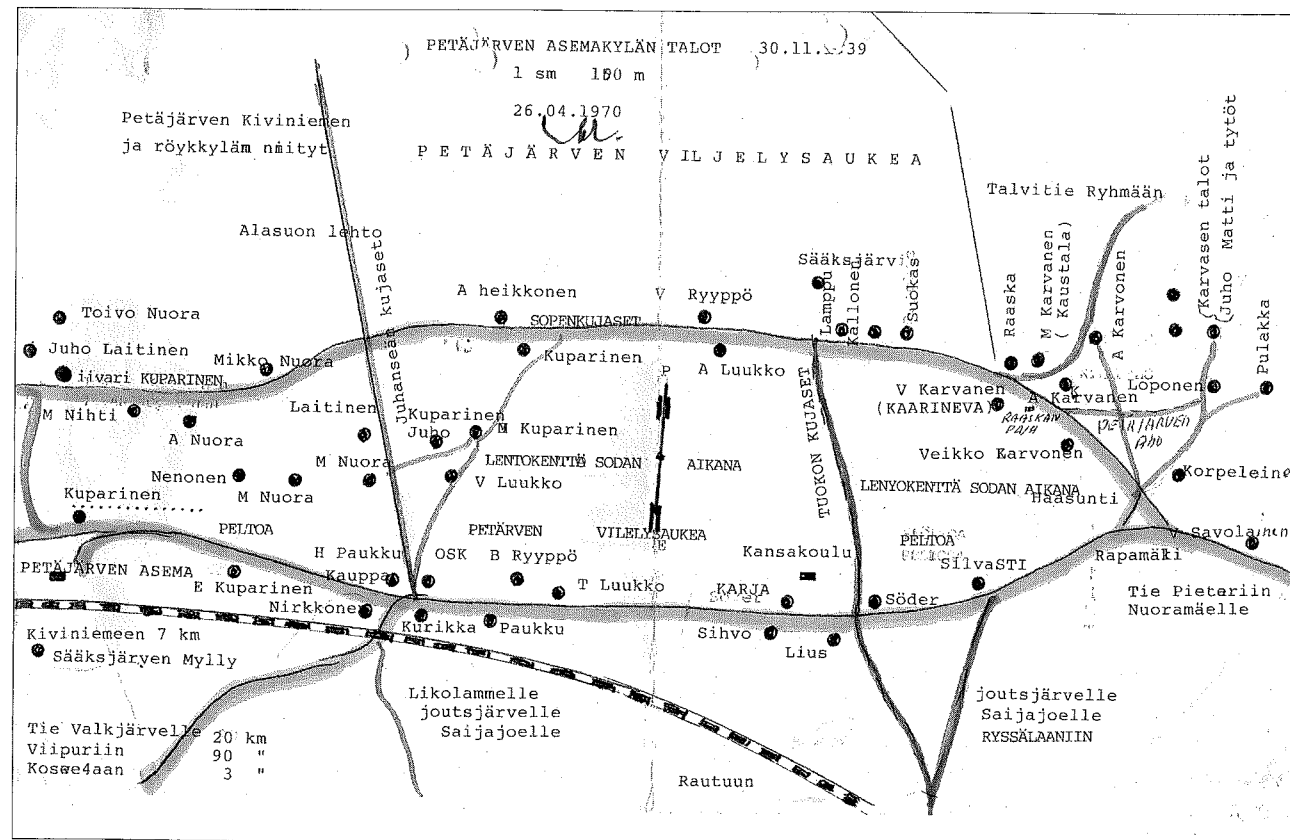
Ryhmässä. Ne alkoivat Kiviniemeen menevältä maantieltä Lampun Mikon riihen luota ja päättyivät hiekkarantaan menevään maantiehen Heinon Rikun talon luona. Siitä lienee aiheutunut, että Heinoa sanottiin Kujassuun Rikuksi.

Lisäksi Juhaneen kujasilta poikkesi pieni pätkä Juho Kuparisen kohdalla Ville Luukon ohi päätyen Martti Kupariselle.

Naapurikylistä muistan ainakin Kiviniemestä Suokkaan kujaset, jotka lähtivät Filemon Koirasen paikkeilta rautatien yli ja vanhan Suokkaan talon ohi Uosukaiselle.

Kaikkia näitä kujasia olen lapsuus- ja nuoruusvuosina kulkenut lukemattomat kerrat. Paljon on jäänyt muistoja monista pienistä asioista. Petäjärven kujaset ovat muistissa pysyvästi.

Yrjö Raaska

Kartta Petäjärven keskikylästä ja taloista kujasten varrella. Piirros: Yrjö Raaska vuonna 1970.

Tapaaminen junassa

Tehtäviini jatkosodan aikana kuulivat jo välirauhan aikana alkaneet eripituiset ja erilaiset komennukset vankiloihin osallistumaan vankien täydennyskuulusteluihin. Kun sodan alkuaikoina kulkuyhteydet olivat Itä-Karjalasta huonot, venyivät komennukset ajallisesti erittäin pitkiksi. Matkoja helpotti, kun opin nukkumaan junassa, jolloin matka Sortavalasta Helsinkiin sujui mukavasti.

Olen usein miettinyt, mistä johtui, että kerran löysin itseni Rängän aseman jääkylmästä odotushuoneesta. Oli jo aamuyö, kun odottelin Helsingistä tulevaa junaa. Tunsin olevani jäätymispisteessä. Jostain ilmestyi sitten toinenkin mies mukaan. Koska hän oli ottanut sisäistä lämmikettä, oli taas kuunneltava – ties

monenhenko kerran – samoja juttuja. Mies oli Päämajan tunnusteluosaston nuori luutnantti, joka kyllä tarinoidessaan unohti annetut ohjeet ja määräykset. Vähitellen mies lähti hakemaan puheliaampaa matkaseuraa.

Junavaunun nurkassa hämärässä istui toinen mies pitkään äänettömänä, kunnes kuului: ”Mutta sinähän olet Pulakan Uno”. Tein vastakysymyksen: ”Kukas sinä sitten olet?”. ”Minä olen Karvosen Akseli Sakkolan Petäjärveltä, olen Kansanhuoltoministeriön palveluksessa ja kävin hakemassa uusia ohjeita ministeriöstä.”

Akseli kertoi, että hänellä on sellainen ominaisuus, että kuullessaan kerran puhujan äänen se syöpyy lähtemättömästi johonkin aivolokeroon eikä koskaan

häivy pois. Koska Rängän ja Imatran väli on lyhyt, emme ehtineet pitkään keskustella. Akseli kertoi menevänsä Kannakselle ja minä taas valmistauduin kiertämään Laatokkaa, johon meni yksi vuorokausi.

Akselin tapaaminen oli mielenkiintoinen, kun sain kuulla ominaisuudesta, joka ihmisellä voi olla; tunnistaminen äänen perusteella. Vasta sodan jälkeen sain kuulla Akselin ja hänen äitinsä kohtalosta Simolan pommituksessa. Olkoon tämä muistelma omistettu Akselille ja hänen äidilleen.

Uno Pulakka

Suvannon Seutu -lehden tulevia teemanumeroita

Lokakuu 2005:

* Sukuseurat, sukututkimus.

Joulukuu 2005:

* Jouluperinteet, joulunvietto.

Helmikuu 2006:

* Evakkotarinoita.

Maaliskuu 2006:

* Pääsiäisperinteet ja vuodenkierron mukaiset tavat ja tapahtumat karjalaisessa kulttuurissa.

Toukokuu 2006:

* Äitienpäiväperinteet ja urheilusta pitäjissämme, äitienpäiväperinteistä.

Kesäkuu 2006:

* Juhannusjuhlista ja kalastuksesta kannaksella.

KANNAKSEN KAUNISTA JA KARUA HISTORIAA

Tilaa nyt lahjaksi itsellesi ja muille historiantutkijajamme muovikantisina näköispainoksina edullisesti:

”Hovinkylä 1911 – 1991”, kertomuksia ja valokuvia Sakkolan nuorimmasta kylästä, nyt 240 sivua, joista uusia, ennen julkaisemattomia 80 sivua. Hinta 35,- euroa + pk.

”Hovinkylä 1911 – 2001”, tehty kylän 90-vuotis juhlakirjaksi, sekä Petäjärven hovin, ja koko eteläisen Kannaksen lahjoitusmaatalonpoikien kunniaksi. Hinta 35,- euroa + pk.

Hovinkylä – Ojaniemi 1924 – 2004”, tehty samana vuonna aloittaneiden yhteisen kansakoulupiirin ja Petäjärven emäntäkoulun 80-vuotisen historian muistoksi. Lähes 400 sivua, tietoja yli tuhannesta kannakselaisesta, kymmenistä suvuista ja taloista ja satoja valokuvia tai karttoja. Hinta 40,- euroa + pk.

”Suvannon laaksoa ennen ja nyt”, postikortteja kotiseudun kauneimmista maisemista. Hinta 3,- euroa + pk 8 kappaleen erissä, joko kaikki erilaisia tai vain haluttuja kohteita.

Tilauksia toivomme puhelimitse tai kirjeellä seuraavilta:
Meeri Häkkinen p.(09) 8011381, Katajatie 8, 02360 Espoo.
Soini Hartikainen p.(03) 6751482, Jähkyentie 66, 14700 Hauho.

Juurilla Sakkolan Lietteenahossa

Heinäkuun alkupäivinä Aukusti ja Elisa Naskalin jälkeläiset, kolmessa polvessa, tutustuivat juuriinsa Sakkolan Lietteenahossa. Matkalle osallistujien ikäjakauma oli laaja, 78 vuodesta 5 vuoteen.

Matkan tavoitteina olivat muistoristin pystyttäminen sukumme haudalle sekä tutustuttua lapsemme ja lastenlapsemme Sakkolaan, erikoisesti luonnonkauniiseen kotipaikkaamme Lietteenahoon ja sen vieressä olevaan Lehtisenniemen hiekkarantaan. Tärkeänä tavoitteena oli myöskin Sakkola-tietouden ja karjalaisuusharrastuksen herättäminen nuorissamme. Miten siinä tällä matkalla onnistuimme, se selvinnee aikanaan.

Juhannuksen aikainen sadesää oli parahiksi vaihtunut aurinkoiseksi ja koko matkamme ajan vallitsikin mitä hienoin matkailusää.

Aikainen lähtö ei näyttänyt mitenkään haittaavan matkalle lähtijöiden innostusta ja matkahuumoria. Ensimmäiset kortit postitettiin kavereille jo Karkkilasta. Niissä kerrottiin mm. "matkan sujuneen tähän asti oikein hyvin". Karkkilasta matka jatkui kohti Suomen kaakkoisinta kulmaa, missä Vaalimaan raja-asema sijaitsee. Porvoosta tulivat mukaan vielä viimeiset ryhmämme jäsenet, joten sen jälkeen olikin koko joukkueem-me koossa, vahvuutena 23 reipasta matkajaa.

Matkan aikana oli tilaisuus, lyhyin tietoisuuden, kertoa Naskalin perheen evakkomatkan vaiheista Sakkolan Lietteenahosta aina Huittisten Vakkilan kylään asti; muistikuvia kahden evakkoon lähdön tunnelmista sekä perheen olostä ja elosta Kylmäkoskella, Pirkkalassa ja Rautalammilla.

Tämän matkan eräänlainen koetelemus koettiin rajan tullimuodollisuuksissa. Tämä kuitenkin kestettiin hermoilematta. Vasta neljän ja puolen tunnin kuluttua siitä, kun Rajahovista lähdimme, pääsimme Venäjän tullista ja matka jatkui kohti Viipuria. Palvelamisen tahto ja joustavuus eivät näyttä olevan varsinkaan Venäjän tulliviranomaisten vahvuuksia. Ruuhkaa tullissa

"Nuorten kiinnostuksen mittarina voidaan pitää runsasta kysymysten tulvaa."

lisäsi osaltaan sekin, että Valkjärven Pitäjä-juhla ja Muolaan Kihut olivat samanaikaisesti entisillä kotikonnuilla, menijöitä oli noin parinkymmenen linja-autollisen verran.

Päivä oli ehtinyt jo iltaan, kun saavuimme tasokkaaseen majapaikkaamme, Green Villagen lomakylään, Sakkolan Rökkylässä. Illallisen nautimme varsin koväänisen tanssimusiikin tahdissa noin kello 21.00 paikallista aikaa, ravintolassa oli näet menossa häätöjuhla. Ruokailun jälkeen vielä lähes koko ryhmämme suuntasi kulkunsa lomakylän uimarannalle Suvannon rantaan. Leppoisa, lämmin kesäilta, peilityni Suvanto ja erinomainen hiekkaranta houkuttelivat ryhmän nuoren väen ja monet vanhemmistakin myöhäisillan uinnille, jossa pitkän matkapäivän rasitukset huhtoutuivat unohduksiin.

Hyvin, mutta pikaisesti nukutun yön jälkeen olimme valmiit aloittamaan varsinaisen toimintapäivämme Sakkolassa.

Päivä alkoi muistotilaisuudella Sakkolan hautausmaalla, jonne pystytimme muistoristin Naskalin suvun haudalle. Haudassa lepäävät esivanhempamme Aleksander Yrjönpöika Naskali ja Helena Simontytär Naskali, o.s. Meskanen sekä isämme, Aukusti Naskalin nuorena poisnukkuneet sisarukset Anna-Liisa, Agneta ja Yrjö.

Muistoristin pystyttämisen jälkeen laskettiin kukkakimput haudalle. Kukat laski Naskalin tilan nykyinen isäntä, Jukka Naskali Saana-tyttärensä kanssa. Kauniit kukkakimput olivat Saanan käsialaa ja lähtöisin kotipuutarhasta

Huittisista. Tämän jälkeen laulettiin suvivirrestä kolme säkeistöä. Todella kauniina kaikui tämä kaikille tuttu virsi, joka säesti Suvannolta päin puhaltavan, leppoisan kesätuulen humina hautausmaan uljaissa männyissä. Samalla laskettiin kukkakimput myöskin äitimme Elisa Naskalin, o.s. Kurikka, suvun haudalle.

Hautausmaalta siirryimme parin kilometrin päähän syntymäkotimme raunioille, Lietteenahoon. Ikään kuin tervehdykseksi meille tulijoille, oli kotimme kivijalan vieressä kuusi vuosikymmentä olemassa olostaan sitkeästi taistellut Valamon ruusu puhjennut kukkaan yhden kukan verran, joka aurin gon paisteessa suorastaan hehkui hyvää tahtoa ja ystävällisyyttä. Hahmotimme jälkikasvullemme kotimme pihapiirin, sen rakennusten sijainnit, joista oli enää muistuttamassa vain rakennusten perustukset ja navetan vinttisillan betoninen alkuosa, jotka kaikki olivat kuusi vuosikymmentä kasvaneen puuston ja muun kasvillisuuden peitossa. Tutustuimme Lietteenahon peltoalueeseen, joka rajoittuu Suvantoon ja jossa näkyivät vielä sodan aikaiset juoksuautojen ja taistelupesäkkeiden aihiot, olihan se pieni osa talvisodanaikaista Suomen pääpuolustuslinjaa. Nuorten kiinnostuksen mittarina voidaan pitää runsasta kysymysten tulvaa.

Lietteenahosta siirryttiin parin sadan metrin päässä olevalle Lehtisenniemen hiekkarannalle. Rentouttava, kaksituntinen "piknik-tapahtuma" oli täynnä toimintaa; uitiin, grillattiin makkaraa, nautittiin eväitä ja kilpailtiin "mökkypelissä", joka tällä kertaa korvasi karjalaisen kyykkäpelin.

Viihtyisä rantarieha loppui aikanaan ja niin noustiin maantielle, missä kuljettaja-matkanjohtajamme Nuoran Markku autoineen meitä odotti. Koska auton keula osoitti itään, jatkoimme matkaa Keljaan Runteneemäelle, katsastimme Keljan taistelupaikat ja tulevan Keljan taistelujen muistomerkkin paikan.

Markun junailen kahvituokion jälkeen lähdimme paluumatkalle Green

Villageen.

Matkalla poikkesimme Haparaisten "Super-Markettiin" ostamaan mm. tatarirrynejä.

Sakkolan kirkonmäellä pysähdyimme katsomaan Sakkolan kirkon raunioita ja uudelleen pystytettyä muistomerkkiä. Kiviniemessä poikkesimme "Sashan kaupassa" ja pysähdyimme ihmettelemään Kiviniemen koskea ja vilkasta koskimelontatoimintaa.

Toiminnan täyteinen päivä huipentui Jouko Naskalin syntymäpäiväjuhlaan, joka päätettiin pitää vähän ennakkoon, kun kerran olimme kaikki koolla.

Paluumatkalle lähdettiin, joidenkin mielestä jo "aamuyöllä", klo 9.00 paikallista aikaa. Viipurissa suoritettiin kiertoajelu, jolloin käytiin mm. kauneudestaan kuulussa Monrepon puistossa, joka nykyisessä asussaan ei vastaan entisten aikojen sitä ylistäviä lauluja. Viipurin torilla tutustuttiin sikkäläiseen kaupantekokulttuuriin ja sieltä

useimmat suorittivat tuliaisostoksensa. Rajalle ehdittiin ennen valkjarveläisiä ja muolaalaisia, jotka menomatalla viivyttivät meitä samanaikaisuudellaan. Nyt selvisimme ilman pitkää odotusta tullista ja tiet muuttuivat totutun taisiksi.

Paluumatkan kansainvälisestä showohjelmasta vastasi alle 10-vuotiaiden tyttötrio: Eliisa, Essi ja Ilona. Lauluiloittelun esittämiskielinä oli milloin Suomen ja milloin Espanjan kieli. Auton "mikki" kiersi vikkelästi tytöltä tytölle tai sitten siihen laulettiin yhdessä.

Ihmisen on hyvä tietää juurensa, niihin voi tutustua yksin tai sitten tällä tavoin kaikki yhtenä ryhmänä. Tulimme kaikki vakuuttuneeksi siitä, että tämän kaltainen yhteismatka siskosten, veljesten, serkkusten ja pikkuserkkusten kesken on hyvä ja toimiva tapa penkoa yhteisiä juuria.

Samalla on tilaisuus tutustua parem-

min niihinkin sukulaisiin, joita muuten harvemmin tapaa. Yhteenkuuluvuuden tunne ja ymmärtäminen näytti paranevan sitä mukaa, mitä pidempään yhdessä olomme ja matkamme eteni. Paras palaute tuli matkalaisista vanhimmalta: "Paras matka viiteentoista vuoteen".

Kiitämme Jukkaa ja Kimmoa matkai- deasta ja Markkua hyvästä ja ammat- titaitoisesta toteutuksesta: kuljettajana ja matkanjohtajana. Me kaikki voimme kiittää toisiamme ja itseämme siitä, että teimme kaikki yhdessä hyvän ja ikimuistaisen matkan.

Jatkoa lienee odotettavissa, sillä ideanikkarien vaimot, Marjo ja Birgit yllätettiin ajattelemasta ääneen: "Tämäkaltaisesta matkasta voisi tulla vaikkapa vuosittain toistuva perinne".

Matti Naskali

Kolme kohtaamista kotikylän historiassa

Minun kauniin Karjalani koivikossa kasvaa vain puolikkaita linnunlaulupuita, runoilien vuonna 1970. Itseäni suuresti hämmästyttänyt runopurkaus sai oikeutetun nimen: Monta Karjalaa. "Ukon, mummon Karjalassa varmaan aina päivä paistoi, linnut lauloi, ain oli heinäpouta, lohesta Pietarissa maksettiin aina hyvä hinta -" Ja: "Isän, äidin Karjalassa kai joskus oli Laatokalla myrsky, sateli ja eläimiä kuoli, ihmisiä. Se oli sentään pieni haittapuoli, kun siian, nieriän ja lohen kutusaaliit -"

Mutta: "Minun Laatokkani kaunis, kuuma rantahiekka, vain vaivoin kätkee vaalenneita luita. On siellä saaneet levollisen, kauniin lepopaikan, soturit molemmiin puolin rajaa." Pitkähkön oman osuuteni lopulla "- maattiin päiväkausin asemilla alla pommihyökyin - kun siitä nouset, ja elät yhä, et koskaan enää rauhanajan päivätyötä pelkää, et yötä synkkää, pimeää, rauhaa."

Tuosta spontaanista, lopussa vallan mahtipontisesta runosta alkoi vapautuminen mieleeni varastoituneesta Karjala-materiaalista. Koska yhä olin nähnyt silloin tällöin sotaunia: paoista ja uhkista, olin alkanut myös lukea niistä: luin Leningradin, Stalingradin, Tuntemattoman sotilaan ja muita, myös tutkimuksia sodista. Tuohon vuoteen 1970 mennessä olin jo luullut selvittäneeni sodan vaikutuksen itseäni. Ihmetykseni oli melkoinen, kun minusta, joka en koskaan ollut kirjoittanut kuin jonkun onnittelurunon, purkautui nyt itkun kanssa tuollaista pitkää värssyä?

Tuossa kohtaa, v-70, Ukko ja Mummo olivat jo manan majoilla, heidän Karjalansa oli kohonnut tähtiin. Siel-lähän sen paikka olisikin, jossain Ison Karhun tai Joutsenen lähetytyillä, entisten karjalaisten jumalolentojen seurana. Kuka vain nimeäisi, vaikka pienen asteroidin?

Äitini entistä Karjalaa ei juuri levitely, en edes tietä minkälaisia muistoja hän sieltä vaali. Äitini kuoli 50-vuoti-

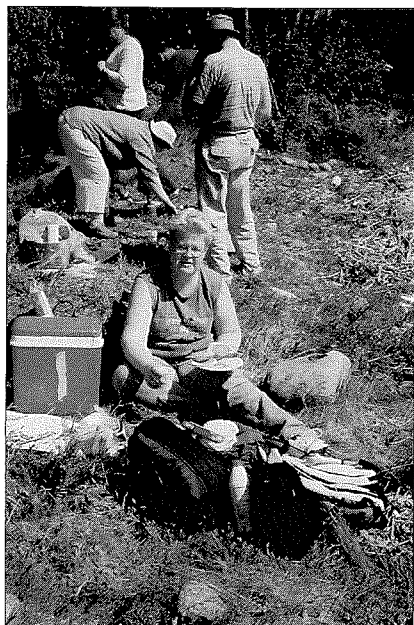
aana, ehkä Karjalan vuoro olisi tullut vanhetessa. Mutta isäni, hän piti entistä elossa. Isäni eli lähes 90-vuotiaaksi, ja vanhan muistelu oli jokapäiväistä. Ja hän pääsi käymään Taipaleen Korvenkylässä 1990. Hurjassa kyydissä huonoilla teillä, niinkuin tyyliin kuuluu, häntä seuralaisineen kuljetettiin. Talo oli pystyssä tontillaan, isäntäperhe Sorokinit paikalla ja vastaanotto toimi. "Kostis myö oltii!" Se yksi vierailu isälleni riitti. Kalarantaan menemiseen hänen kuntonsa ei riittänyt, eikä oikein aikakaan.

Samana kesänä kävimme myös me, mieheni ja yksi pojista vaimonsa kanssa. Ei niinkään hirveästä kaipauksesta, paremminkin rajan aukeamisen kunniaksi: kun sinne kerran pääsee. Oikeinko sinne nyt olis mentävä, tuumasi veljeni ja niin hekin kävivät. Ja kaikki kylässä oli niin paikoillaan, niinkuin muistin, enimmäkseen rakennukset vain poissa. Jäljellä meidän kotimme rantapolun risteyksessä, vastapäätä Koponen. Rantapolun varrella Leppänen. Kylän taloistahan oli suurin osa palanut tai siirretty jo vuonna 1942, kun palasimme sinne vähäksi aikaa. Muistin kaikki, ja kaikki näytti niin eheytyneeltä: metsät hoidettuja, juoksuhautoja tuskin näki, palaneita metsiä ei missään. Toki piennarten puut olivat kulkeneet keskemmälle, peltoaukeat pienentyneet, mutta Pirosen pihalla kukki heidän ainut omenapuunsa, ja meidän kellari oli tehty uudestaan entiseen paikkaan. Haikos-täti lähde näkyi törmän alla, siitä meillekin haettiin kahvivesi. Kävimme omassa rannassa, vesi oli niin kirkasta ja ranta puhdas, mutta minä-hän tiesin: kuljemme hautojen päällä. Olin tyyni, lähes onnellinen, sanoin itselleni: minun ei tarvitse tänne muuta kertaa tulla.

Niin kuluivat vuodet, ja muutuivat vanhimiksi. Niin kummallinen keikaus: minä pieni tyttö, jota Lempi ja Jenny serkut olivat kuljettaneet marjaan

Suurenkiven suolle ja Tenkasen hakaan, olinkin nyt ainut josta oli kotikylän raunioille opastajaksi. Ajan karjalakeskustelut, kaikki juhluvuosien ohjelmat nostaneet kiinnostusta: lähtijöitä matkalle oli nyt parikymmentä.

Ei ollut kylä ennallaan, sen näimme heti alussa. Lähestyimme Taipaleen suunnasta paikallisilla. Kohta kun ohitimme Linnankankaan, alkoivat tulvat: paikkaa johon Juho Inkisen perhe sotakesänä rakenteli pahvitupaa ensimmäiseksi suojakseen, peitti nyt pajukko ja irtovesi. Sama Haikosen aukealla, siinäkin vettä ja pajukkoa. Meidän kellarinharjun jälkeen oli kuivaa ja Leinon koppolissa johon juhannusviikolla -44 jäi kasvamaan komea hamppu, kasvoi nyt puita. Talomme, aidattuna ja portti lukossa, seisoi kyllä kuivalla, ja Koposen pelto uudenmallisen talonsa kanssa: tienoon korkein paikka oli kuivaa. Mutta heti peltosarkamme jälkeen Einar-sedän ja Miettisen-mummon tyhjiä tontteja saartoi vesi. Suo oli todella valtaamassa tämän Laatokan vanhalle rantaharjan-teelle nousseen pienen kylämaiseman,

Järisevän siisteillä rinteillä oli lounastauko.

"Suunnittelivat jo uutta matkaa! Ei siis tarvitse ensinkään olla huolissaan Karjalan unohtumisesta ja häviämisestä?"

samalla Käkisalimesta Viipuriin vievän rantatien jossa ennen vuotta -39 liikennöi Ruposen linja-auto.

Etenimme kohti Järisevän risteystä, ja syy paljastui: Ukkosen pellon lävitse virrannut suuri laskuoja, joka ennen vei peltojen niskaalta vedet Järisevänlahteen, kasvoi nyt puita. Järisevän patteriniemeen pääsy autoilla oli melkein sankariteko: tie ja laskuoja virtasivat niin yhtä matkaa ja limittäin kohti Laatokkaa. Rantaan päästyämme näimme miten korkealla meren pinta oli, ehkä metrin normaalia ylempänä. Omassa kalarannassa asia todettiin vielä tarkemmin: leveät kaistat rantahiekkaa, nytkin tosikuuma, oli vajonnut veden alle. Hiekan uusia valtaajia olivat lisäksi rantasara ja monivärinen kukkiva merinätkelmä.

Kun näkymät olivat näin surkeat: kotikylässä ei kulleron kulleroa, vaikka aikataulun kanssa siihen oli tähdätty: siis nähdä ja näyttää Miettisen niitty täynnä kulleroita! Niin ei yhtäkään, mitä muutama pikkuaurinko vilahteli jossain vieraan korven kätköissä kun porhalsimme ohitse. Niinpä kerkesin jo matkalla miettimään, mitä maisemista sanovat porukan lapset ja rytöihin totuttomat lastenlapset. - No mitäs he? Suunnittelivat jo uutta matkaa! Vaikka laivalla Sortanlahdesta omaan rantaan? Kiviniemeen uudestaan koskea laskemaan! Uudestaan ja pitemmäksi aikaa Konevitsaan!

Näinkö se käy? Ei siis tarvitse ensinkään olla huolissaan Karjalan unohtumisesta ja häviämisestä? Karjala ja Laatokka ovat ainutkertaisia itsessään. Kehityksensä alussa oleva suurenmoisen matkailualue, todellinen luonnonpuisto. Sota ja asutus on muuttunut kirjoiksi ja kivisiksi monumenteiksi, kunniamerkeiksi laatikoitten pohjille,

Tässä me, talossa syntyneet, seisomme lukitun portin takana. Vas. Raimo Kurikka ja Sinikka, alkujaan Kurikka.

Perille päästiin. Kohde hämmöttää jo puiden takana.

kun me sieltä lähteneet kokonaan häviämme. Näin syntyy historia.

Tällä 16- 19.6 toteutuneella Korvenkylän matkalla oli mukana Aapro Kurikan kolmen pojan: Johanneksen, Adolfin ja Einarin jälkeläisten perhekuntia, sekä Petäjärven Ryhmäkylästä lähteneiden Tauno ja Elma Kurikan pojat Seppo ja Markku. Petäjärveltä olivat myös Aapro Kurikan esivanhemmat tulleet Taipaleenkorpeen

Matkaa johti Hannu J. Paukku ja hänen johdollaan näimme Sakkolan, Metsäpirtin, Ihantalan etc muisto-

merkkejä ja taistelupaikkoja. Paukun järjestämät olivat myös ne sankarilliset "pirssikuskit" jeepeineen. Hotelli oli Losevskaja Kiviniemessä.

Bussikuljetuksen hoiti Timo Lakkonen Oy, isäntä itse ajoi. Tulkkina toimi Rano Radzhabeva. Konevitsan luostarisaarelle meidät hommasi matkailuyrittäjä Antti Musakka.

Kaikki sujui ensiluokkaisesti, jokaiselle suurkiitos.

Sinikka Uusitalo

Adolf ja Aili Kurikan lapsista vanhin

Nuoran jälkeläiset sukuretkellä

Kuvakertomus Pekka Nuoran (s.1849) jälkeläisten sukuretkestä Sakkolaan. Pekka Nuoran (1849-1931) pojat, Matti (s.1877) ja Aleksanteri (s. 1885) Nuora asuivat Petäjärvellä samassa taloudessa ja ostivat yhdessä tilan vielä Vesilahdelta. Pekan jälkeläiset ovat järjestäneet kolmena perättäisenä kesänä sukutapaamisen. Vuonna 2003 tavattiin Ruovedellä, josta tuli sodan jälkeen Matin vanhimman tyttären, Helmi Ollikaisen (s.1902), kotiseutu. Vuoden 2004 sukutapaamisessa katsastettiin suvun kotiseudut Sakkolassa. Yrjö Pitkänen, Matti Nuoran 2. vanhimman tyttären, Maria Pitkäsen (s.1907) poika oli merkinnyt muistiin alla kuvatut Karjalan matkan tapahtumat.

11.6. 2004. Lähdimme matkaan Vesilahden Narvasta klo 7.00 Vesilah-

Kuvassa ovat Aleksanteri ja Iida Nuora pihassaan Petäjärvellä tyttärensä Annan (s.1910) kanssa n. vuonna 1915. Aleksanterille ja Iidalle syntyi v. 1919 poika Arvo, jonka pojat asuttavat nykyisin Vesilahden Narvan Nuoranmäkeä. Vuoden 2005 tapaaminen järjestettiin Narvan Nuoranmäellä 18.-19. kesäkuuta. Tuhannet kiitokset järjestäjille hienoista juhlista! Ensi vuoden tapaaminen on suunniteltu pidettäväksi Punkalaitumella.

den liikenteen bussilla. Kuljettajana ja matkanjohtajana toimi Markku (Arvon poika) Nuora. Ajoimme Lempäälän kautta Tampereelle, jatkaen sieltä Lahteen, josta autoon nousivat viimeiset matkalle lähtijät. Välillä pistäydyimme kahvilla. Puolenpäivän aikaan saavuimme Rajahoviin, jossa ruokailimme, vaihdoinne valuuttaa ja kävimme ostoksilla.

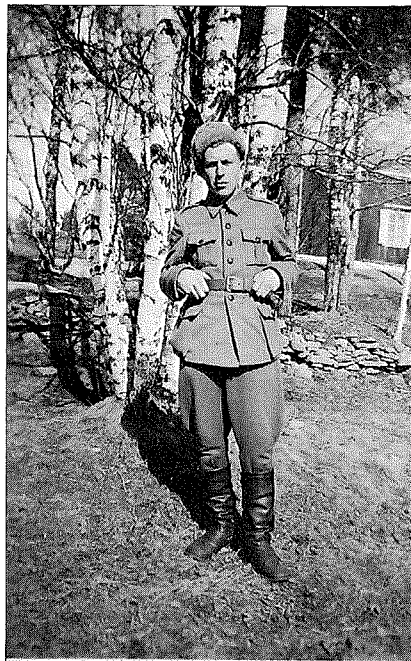
Jatkamme matkaa ylittämällä Suomen rajan noin klo 13.00. Saavuimme Venäjän tulliin, jossa rajamuodollisuudet kestivät reilut kaksi tuntia. Linja-autoja oli edellämme kymmenkunta. Kyseessä oli vuoden vilkkaimpiin kuuluva viikonloppu, koska Neuvostoliiton suurhyökkäyksestä Kannaksella tuli 9.6. kuluiseksi 60 vuotta. Useinhan Venäjän puolelle matkustaminen on yllätyksiä täynnä. Yllätyksiltä ei välttytty tälläkään kertaa. Jo alkumatkasta Markku ilmoitti meille majapaikan muuttuneen. Kiviniemen sijasta majoituspaikkana olisikin hotelli Terijokea.

Kun Venäjän tullista vihdoinkin selvitettiin, lähdimme kohti Viipuria. Viipurissa teimme pienen kaupunkikierroksen. pysähdyimme ainoastaan Sorvalin valintaan ostoksille ja tankkaamaan auton. Matka jatkui kohti Terijokea.

Matkalla selvitettiin Nuoran suvun historiaa ja muiden sukujen yhteyksiä tähän sukuun. Sana oli vapaa. Kuulimme tarinoita ja kuvauksia tapahtumista. Kun saavuimme Karjalaan, huomasi selvästi, kuinka keskustelu alkoi käydä vilkkaampana. Puheensorina täytti auton.

Lähestyimme Terijokea. Maisemat muuttuivat vehreämmiksi ja Suomenlahti alkoi näkyä. Molemmiin puolin rantatietä oli vanhoja ja kauniita huviloita. Uusiakin oli rakennettu ja maisema oli muutenkin siistimpää. Löysimme majapaikan jonkin aikaa ajeltuamme. Majoituimme klo 19.00 ja menimme välittömästi ruokailuun. Hotelli oli suuri 8-kerroksinen rakennus. Oletimme sen olevan virkistys- ja lomahotelli eläkeläisille ja virkamiehille.

Vietimme iltaa kävellen ja seurustellen hotellin puistossa. Ihailimme Suo-

Arvo (s.1919), Aleksanteri Nuoran poika.

menlahden rantamaisemia. Nukkumaan menimme ajoissa, sillä tiedossa oli, että seuraava päivä olisi retken voimia koettelevin päivä pitkin kävelymatkoihin.

12.6. Herätys tapahtui klo 7.30. Aamupalan jälkeen lähdimme välittömästi kohti Sakkolaa. Ajomatka oli lähes 100 kilometriä. Olimme pirteitä ja innoissamme, sillä tiedossa oli tärkein ja mielenkiintoinen matkapäivä. Ensimmäinen pysähdyspaikkamme oli Petäjärven asemalla. Kävimme kylän kaupassa ostoksilla ja jatkoimme jalan Nuoran talon pihapiiriin. Nuoran veljekset pistäytyivät tervehtimässä nykyisiä asukkaita. Itse en ollut aiemmin käynyt äitini syntymäkodin paikalla. Yllätyin alueen viihtävyydestä niitylle päin. Peltoalueelle oli noussut uusia taloja. Palattuamme kaupan luo, koimme yllätyksen. Kaupan rouva tarjosi meille piknikin. Nautimme ja kiitimme suuresta vieraanvaraisuudesta. Olihan meitä suuri joukko, yhteensä 29 henkeä.

Matka jatkui kohti Koselaa ja Saijanjokea. Kävimme ensin joella. Mäen

Matti ja Loviisa Nuoran vanhin tytär Helmi (s.1902), myöhemmin Ollikainen. Kuva on noin vuodelta 1918.

päällä käännymme ympäri. Pysähdyimme Lampun Matin synnyinkodin kohdalla. Kävimme pihassa, muttemme tavanneet nykyisiä omistajia. Matka jatkui Hovikylän kautta Ojaniemeen, Ollikaiselle. Ojaniemessä oli pidempi tauko.

Osa matkalaisista kävi Suvannossa uimassa muiden tutustuessa muuten ympäristöön. Markku ja Ritva grillasivat sillä välin meille makkarat ja keittivät makoisat kahvit. Nautittuamme ne, lauloimme yhdessä kesään ja nuoruuteen liittyviä sävelmiä Huhtisen Antin säestäessä harmonikalla. Kuulimme myös nuorten lauluesityksiä.

Kokoonnuimme Ollikaisen asuinrakennuksen raunioille. Hiljennyimme pieneen muistotilaisuuteen. Vajaa kuukausi ennen matkaa jätimme jäähyväiset Arville. Aloitimme laulamalla "Oi muistatko vielä sen virren" ensimmäisen säkeistön. Muistosanoissani kerroin, miksi olimme kokoontuneet tähän tilaisuuteen. Laskimme kukkalaitteen asuinrakennuksen entisille portaille. Lauloimme suvivirren ja Antti soitti vielä kauniin kesäisen sävelmän. Tilaisuus oli lyhyt, mutta tunnelmaltaan herkkä ja mieliin painuva. Muistamme tilaisuuden varmasti pitkään. Arvin suunnitelmisahan oli vielä runsaat

Matti Nuoran 2. tytär Maria, myöhemmin Pitkänen, (toinen oikealta) ystävineen 1920-luvulla..

kaksi kuukautta aiemmin, että hän osallistuisi myös tälle matkalle.

Matka jatkui kohti Arkuntanhuaa. Menimme Sudenhännän tietä, jossa jalkauduimme. Lähdimme kävelemään kohti Korkan ja Pitkäsen pihapiirejä. Aikamme käveltyämme saavuimme Korkan pihaan. Muutos oli valtava. Kaikki oli jätetty heitteille. Jäljistä päätellen moneen vuoteen ei toimintaa ole ollut. Kun viimeksi kävin kolme-toista vuotta sitten Sylvin, Taunon ja Matin kanssa, toimi Korkalla nuorten kesäsiirtola. Syntymäkotini pihapiirin löytäminen teetti töitä. Yli kymmenessä vuodessa puut ja muu kasvillisuus olivat kasvaneet runsaasti. Vihdoin löysimme kivijalan. Tunnistimme sen kotini raunioiksi. meitä hämäsikin yksi mökki, joka oli kyhätty pihapiirin tuntumaan. Palasimme huojentuneina autolle. Olimme löytäneet kaikki etsimämme asuinpaikat, jotka olivat päivän tutustumiskohteina.

Sudenhännästä matka suuntautui Rautuun, missä ruokailu oli sovittu klo 18.00. Ruokailupaikkana oli pari vuotta sitten valmistunut ravintola. Paikka oli siisti, ruoka hyvää sekä palvelu nopeaa ja asiallista.

Ruokailun jälkeen palasimme takaisin Sakkolaan. Ensin Kiviniemeen ja siitä edelleen kohti Sakkolan kirkonkylää. Pysähdyimme kirkonmäelle ja kävimme muistomerkillä sekä tutustuimme kirkon raunioihin. Mukana oli henkilöitä, jotka olivat ensimmäistä kertaa

Kannaksella.

Matka jatkui kohti Haparaista ja Keljaa. Markku selosti jatkosodan hyökkäysvaiheen tapahtumia tällä alueella. Keljasta käännymme mäenpäältä takaisin. Seuraavan pysähdyspaikkana oli Kiviniemi. Kävimme ostoksilla ja vietimme iltaa hotellin ympäristössä. paikalla oli meidän lisäksi monta suomalaista retkikuntaa. Illan hämärtyessä, yhdentoista maissa, suuntasimme kohti Terijokea.

'Kosken kuohujen' vaikutus oli aistittavissa. laulu raikui ja haitari soi. Mieli oli korkealla. Rentoutuimme ja hetken päästä autossa vallitsi syvä hiljaisuus. Hiljaisuus katkesi hieman ennen Terijokea. Auton takaosasta alkoi kuulua hyräilyä, joka voimistui. Tunnistin nuorten laulaman sävelmän Dannyn ja Aikamiesten taltioimaksi 'tämä taivas, tämä maa'. Laulu herkisti ja kerroin vierustoverille, että tässä olisi huomiselle paluumatkalle sopiva laulu. Olimme yksimielisiä sävelmän sopivuudesta ja puhuttelevuudesta. Lähihistoria kertoo, että se esitettiin ensimmäisen kerran sotaveteraanien juhlassa. Osa levytyksen tuotosta luovutettiin veteraanijärjestölle. Sanoin ja sävelin muistettaisiin menneiden sukupolvien uurastusta ja täällä taistelleita. esitin toivomuksen nuorille. He olivat hieman yllättyneitä, mutta lupautuivat laulamaan kotimatalla. Puolen yön maissa saavuimme majaan.

Jatkaa seuraavalla sivulla.

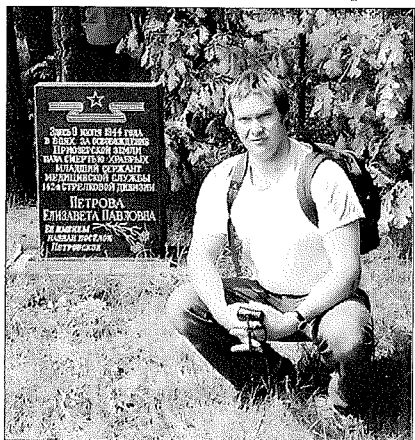

Matti Nuoran 3. tytär, Siiri vihittiin Albert Lampun kanssa 1938.

paikkaamme. Menimme nukkumaan hyvillä mielin. Päivä oli ollut antoisa ja ikimuistoinen.

13.6. heräsimme kauniiseen kesäaamuun. Ilma oli lämmin ja aurinkoinen. Nautittuamme aamupalan valmistautuimme lähtemään kohti koti-Suomea. Alkumatkasta tutustuimme vielä Terijoella sijaitsevaan taiteilija Ilja Repinin kotimuseoon. Kohde oli kulttuurinähtävyytenä mielenkiintoinen. Ohjatun kierroksen jälkeen lähdimme kohti Viipuria. Nuoret lauloivat 'Tämä taivas, tämä maa' sävelmän. Tomi ja Niklas oli saatu myös mukaan ja esitys oli vaikuttava. Äänet sointuivat kauniisti yhteen.

Viipurissa ajoimme torille, jossa ostoskierrokseen varattiin aikaa puoli-

Tomi Ollikainen isoisänsä, Arvi Ollikaisen, synnyinkodin pihamaan portinpielessä, johon on pystytetty neuvostoaikainen sotamuistomerkki.

Arvi Ollikaisen (24.3.1930 - 7.5.2004) poismenon johdosta vietettiin muistotietä hänen lapsuutensa pihapiirissä. Kuva Arvista on 1950-luvulta, jolloin porsaskaupassa kierrettiin kuorma-auton. Arvi toimi työikänsä maanviljelijänä ja karjatilallisenä Ruovedellä.

Kuva Matti Nuoran 4. tyttärestä Lainasta, myöhemmin Tannermäki, (toinen vasemmalta), joka näiden kolmen muun tytön kanssa palveli sodassa Kannaksella pyykkärinä. Laina avioitui sodan jälkeen Saarijärvellä. Sukumatkalla oli mukana kaikkien neljän Matin tyttären jälkeläisiä perheineen sekä Aleksanterin pojan, Arvon jälkeläisiä. Eli kaikista Pekan (s.1849) elossa olevista jälkeläishaaroista on ollut edustus jokaisessa sukutapaamisessa. Uusia vauvojakin sukuun oli syntynyt vuoden 2003 jälkeen viisi.

kautta ajoimme Narvaan ja saavuimme onnellisesti perille.

Matka onnistui erittäin hyvin. Sääkin suosi meitä. Kolmen päivän aikana saimme tutustua vanhempimme/isovanhempimme synnyinseutuun. Matkalaisissa oli neljä henkilöä, joiden synnyinpaikaksi kirkonkirjoihin on merkitty Sakkola. Haluamme osoittaa Markun perheelle mitä parhaimmat kiitokset onnistuneista matkajärjestelyistä. Kiitokset myös muille matkalle osallistujille – erityisesti nuorille, kun runsain joukoin osallistuitte tälle matkalle.

Yrjö Pitkänen

Retkeläisiä yhteiskuvassa kesällä 2004.

Yksi elämäni tähtihetkestä oli matka juurille Viipurin, Terijoen, Kronstadtin ja Kannaksen läpi Vuokselaan

Himottu oli meidän paikan nimi siellä jossakin, Vuoksen pohjoispuolella, Äyräpäästä ja Pöläkkälää vastapäätä. Tarinan mukaan täällä se Maria-isomummoni pani kädet selkensä taa lähtiessään Aino-tytärtään tervehtimään Vuoksen toiselle puolelle ja irrotti ne vasta tultuaan lossirantaan. Olen aina miettinyt miten pitkä se matka mahtoi olla. Nyt tiedän, korkeintaan 5 km.

Toinen kertomus oli iso-ukista, joka ajoi maata viistävässä susiturkissaan hevosella Viipuriin kaupantekoon.

Bussimme päätepysäkki oli Vuoksen Uusikylä. Siellä oli pikku kauppa, ja portailla istuivat eukot hampaattomina ja uteliaina. Vähän matkan päässä oli entinen kolhoosi, kuusi pitkää rapistunutta rakennusta ja entisillä viljavilla pelloilla kasvoi luonnonheinää ja ihme kyllä: nainen oli lypsemässä kahta lehmää!!! Emme uskaltaneet valokuvata häntä – tilanne oli jotenkin niin hullunkurinen.

Marssimme santatietä, minä, mieheni Jan ja kaksi Marjattaa noin pari kilometriä. Tien varrella oli eräs harmaa talo ja sen pihalla oli nainen perunaa ja sipulia istuttamassa, mikä oli melko harvinainen näky. Annoin hänelle mukanani olleet siemenpussit lahjaksi. Sitten Marjatta hihkasi, että nyt näkyy jo, tuolla oikealla, koivikossa, pellon takana. Sieltäpäin oli kaadettu isoja haapoja ja kuljetettu pellon halki, jossa nyt savikossa me taapersimme niissä urissa. Ja käki alkoi kukkua helskyttää juuri silloin kuin tervehtiäkseen!!!

”Toinen kertomus oli iso-ukista, joka ajoi maata viistävässä susiturkissaan hevosella Viipuriin kaupantekoon.”

Tämä oli nyt sitä Himotun kangasta, ja paikkaa, jossa neljä sukupolvea sitten asuivat ja elivät Savolaiset, Kemiläiset ja muuta sukua. Löysimme Kemiläis-Katariinan talon melko ehjän kivijalan ja veljensä Juhon, siis meidän Marjatan isän, talojen paikat villiruusujen, saniaisten ja nokkosten seasta. Hyttyset pitivät musiikista huolen...Joimme vettä ja samppanjaa vuorotellen, kilistimme suvun muistolle.

Täällä sitä nyt oltiin ja taivasteltiin

auringon porottaessa siniseltä taivaalta enkä kuitenkaan osannut nähdä sieluni silmin näiden talojen ja kotien asukaita arkisissa askareissaan silloin ennen vanhaan... En tuntenut surua, en iloa, mutta jonkinlaista kaihomieltä tai haikeutta tästä menetetystä viljavasta maasta kuitenkin.

Mieleeni tuli laulunsäe;

Tiedän paikan armahan, rauhallisen ihanan, jossa on olo onnekas, elo tyyni suojakas. Sepä koti kulta on, koti kallis verraton, eikä paikkaa olekaan, kodin vertaa ollenkaan. Siunaa Herra kotini, anna sille armosi, anna olla enkeleis, vartijana kodillein.

Näissä muistoissa ja kynän varressa 2.7.2005

Marian, Ainin ja Bertan tytär

Asta Kjellkvist
Ruotsista

Siellä jossakin pysähdystauolla; Asta Kjellkvist keskellä

Tilaa oma Suvannon Seutu!

Vuosikerta 20 euroa, 8 numeroa kotiin kannettuna karjalaista asiaa

Sakkolasta, Metsäpirtistä ja Vuokselasta, muistoja ja nykypäivää.

Uusille tilaajille tarjouksena loppuvuoden 2005 lehdet eli numerot 6,7 ja 8 vain 5 euroa!

Tilaa vaikka lahjaksi!

Elämysmatkalla Metsäpirttiin juurille kotikylään Saaroisiin ja Tappariin

Ensimmäiset lähtivät aamuvorhain Porista ja lisää tuli Raumalta, Uudestakaupungista, Raisiosta ja Turusta, mistä mieheni Keijo kanssa liityimme joukkoon. Matka jatkui Saloon ja Helsingistä poimittiin muutamia sekä matkanjärjestäjä Ilmi Pesonen vunukoineen ja viimeisin lähtijä Vaalimaalta.

Viipurissa ei ollut aikomus viipyä pitkään. Tarkoitus oli vain lisätä autoon polttoainetta. Mutta ennalta suunnittelemaan viivytys piti meitä Viipurissa lähes viisi tuntia. Porukka viihtyi kuitenkin hyvin vastoinkäymisistä huolimatta, olihan matkassa iloista karjalaista nuorta ja nuorekasta väkeä.

Autokorjaamon piha tuli tutuksi. Onneksi oli tilaisuus ostaa virvokkeita, ettei tarvinnut olla kuivin suin. Hyttysset kyllä olivat kimpussa kun ilta alkoi hämärtää. Lopulta matka jatkui vara-autolla ja linja-autossa oli tunnelmaa.

Valkjärvellä majoituspaikassa hotellin henkilökunta odotti meitä ruokapöydät katettuina, vaikka olimmekin kovasti myöhässä. Ruoka tarjoiltiin pöytään ja kyllä se maistui, varsinkin keitto oli erinomaista. Tämän jälkeen päästiin nukkumaan. Huoneet olivat uusia ja siistejä.

Kotiin meno jännittää

Lauantaina heti aamiaisen jälkeen odotti meitä taas oma punainen bussi kuljettajineen ja lähdettiin kohti Metsäpirttiä. Pysähdyimme ensin Metsäpirtin hautausmaalla. Vainajien muistomerkeillä hiljennytimme ja eräs syytti kynttilän Karjalaa jääneiden muistoksi. Lauloimme yhdessä ”Jo Karjalain kunnalla...”

Nyt alkoi matkamme tärkein vaihe. Jännitti päästääkö kotipaikalle asti. Bussin luona odotti jo kolme maasturia kuljettajineen. Kun epäilin kuskien ”kuljetuspäällikölle”, että mahtakohan Tappariin asti päästä. Hän vastasi, että on pakko!

Meitä oli neljän seurue, mukana mieheni Keijo, poikamme Kari Erja vaimoineen ja tietenkin viidentenä kuskimme Andrei, joka osoittautui erittäin taitavaksi kuljettajaksi tiellä missä olisi ollut toivotonta edes kävellä.

Kotipaikalleni Tapparin rantaan on Metsäpirtin kirkolta noin 14 km. Alkumatkasta eivät maisemat olleet tuttuja, kun en lapsena juurikaan liikkunut näin kaukana, paitsi joulukirkossa joskus.

Mutta kun tulimme risteykseen, missä

Kalastajien oleskelupaikka Tapparissa Laatokan rannalla.

tie erkanee Saaroisten satamaan ja aallonmurtajalle alkoi muistikuvia tulla. Muistan osuuskauhan. Siinä kävi Tapparista kaupassa, milloin isäni tai mummoni. Tuliaisiksi tuli aina siropuikkoja, joiden maku palaa mieleen vielä 65 vuoden jälkeen. Matka jatkuu nyt Tappariin päin. Vasemmalla on korkeita poppeleita kasvava Saaroisten kansakoulun paikka. Siellä ehdin käydä kaksi luokkaa alakoulua.

Jonkin matkan päässä, samalla puolelle tietä on tätini kotipaikka. Siinä pihapihlaja pitää puoliaan ajan kulkua vastaan ja kutsuu poikkeamaan. Paikka on pysynyt aukeana Alaniitylle päin. Muutama vuosi sitten täällä laidunsi suuri musta-valkokiirava karja. Vielä vähän matkaa ja oikealla on nyt kovin puskittunut paikka, missä kahden huoneen mökissä asuivat mummo ja äijä, isäni vanhemmat. Heidän luonaan olin usein koulumatkoillani yötyä, kun oli huonot ilmat tai paljon lunta. Koulumatkani oli yhteen suuntaan lähes 6 km. Yleensä se oli käveltyä. Joskus isä haki hevosella.

Tutut paikat löytyvät

Tie aina vain huonee. Maasturi pomppii tien laidasta toiseen, välillä kuoppaan ja ylös. Erja toteaa, että kyllä selluliitit nyt saavat kyytiä. Yritän tarkastella tienvarsia minkä ehdin, sillä maasturissa tuntuu vauhtiakin löytyvän. Tullaan Ristikiven korven mutkaan. On kuoppia ja niis vesluosii. Sit näkyy jo iso lehmus. Tämä oli silloin

pienen pieni puska. Miten lienee saanutkin joskus alkunsa? Tällä paikalla oli mökki, jossa minä synnyin, Someroja. Täällä käytiin paimenessa. Aamulla ajettiin lehmät tänne ja illaksi kotiin. Mökkiä sanottiin Kiisi Jussin ja Airan mäkiksi. Aira ja Juho Kiiski olivat Tapparin mummolla ja äijällä kasvateina. Itse en tässä asumistani muista, muutimme äitini kotiin Tappariin ollessani aivan pieni.

Matka jatkuu, tunnistan Manulan paikan, siellä omenapuu kukkii. Manulast haettiin ain posti. Kyl ohitettiin monta tuttua paikkaa. Jossain mäessä kukkivat syreenit, ei voint pyytää pysäyttämään autua ku ei tiijä kui ois piäst taas vauhti.

No nii! Sit tuljii jo Hännikkäise mäk ja puomi! Andrei pysäyttää auton. Puomil seisuo mies ja puomi on lukittu. Andrei lähtee neuvottelemaan ja minä kartan kanssa perään. Toiset jännittävät autossa. Aikamme karttaa katsottiin, minä sormi kartalla ja näytin pistettä missä kotipaikkani on merkittynä. Viimein ”vartija” hymyili, aukaisi puomin ja viittasi kädellään että menkää nyt. Auto jätettiin puomille. Tästä on alle kilometri rantaan, mutta tämä loppumatka on aivan ilo kävellä, on hyvää hiekkatietä ja tutut paikat. Hännikkäisen mäestä jonkin matkaa, on Laulajaisen Leon kotipaikka vasemmalla puolella tietä, vastapäätä on keltaisenaan kukkiva kulleroniitty ja sen takana entinen Neuvostoliiton raja – ja Venäjä puol.

Sitten pian vasemmalla entisen tullitalon sammaloituneet peruskivet. Oikealla edelleen Rajajoki aivan tien vieressä, Hilma Peltosen kotipaikka myös aivan rajalla, vielä Kalvasmäen paikka. Sitten on vähän matkaa hiekkatietä ja kangasmetsää.

Tänne on ilmestynyt uusi puomi lukittuna paksulla kettingillä. Se kierrettiin. Nyt alkaakin puiden välistä Laatokan selkä siintää. Tulemme rantaan. Kyllä maisemat ovat muuttuneet. Ikävä kyllä eivät parempaan suuntaan. Melkein hävettää esitellä omaisille tällaista, kun itselläni on sisimmässäni toisenlainen muistikuva. Ei ole pitkää kalakellaririvistöä. Paikalla kasvaa lyhyttä petäjikköä. Ei näy hienoa hietikköä, joka ulottui kellareista aivan veden rajaan asti.

Kävelemme Rajajoen suulle, missä se laskee Laatokkaan. Kovasti on kasvanut pajua, nuorta koivua ja leppää. Vesi Laatokassa on korkealla. Puut seisovat vedessä vielä monta metriä rannasta. Tutkitaan taas karttaa. Andreikin on siitä kovasti kiinnostunut. Tästä on kotipaikalleni noin 300 metriä rannan suuntaa. Neljä ensimmäistä kertaa käydessämme kotipaikkani on ollut tyhjä. Olisinkin pitänyt siitä sellaisena! Viimeksi ja nyt on rantaan rakennettu pieniä majoja olettaisin kalastajille. Vähän ylempänä metsän reunassa on asuttavamman näköinen rakennus, mutta ihmetellä sopii miten tänne talvella kuljetaan.

Tavataan kolme miestä ja noin 10-vuotias poika. Miestä kaksi ovat lähdössä viemään kaloja ehkä Metsäpirttiin tai Rautuun.

Laatikossa oli siikoja ja pienempiä kaloja. Karttaa katsotaan heidänkin kanssaan. He luultavasti ymmärtävät asiamme. Olisi ollut mielenkiintoista keskustella, mutta kun on tämä kielimuuri, niin piti sanoa vain ”niet ponimai”. Sitten kiitimme, sanoimme dasydaania ja erosimme ystävällisessä hengessä.

Pikkupoika lähtee meitä saattamaan, kulkee rinnallani ja puhua pälättää venäjäksi koko matkan viimeiselle puomille asti. Pojalla tuntuu olevan lähihistoria hallinnassa. Hän esittelee vartiotuvan paikkaa, taputtelee sammaloituneita peruskiviä. Paikassa missä tie kulkee aivan Rajajoen rinnalla poika sanoo pum, pum. Siihen vaan nyökyttelen ja luulen että ymmärsimme toisiamme. Puomi avataan ja sanomme dasydaania. Nuori ystävämme lähtee takaisin aivan kuin vähän haikkealla mielellä. Niin minäkin, suunta vaan oli toinen.

Tasokasta palvelua

Saaroisten rannassa kävimme ihailemassa aallonmurtajaa. Tuntui jo siltä, että otetaan eväät esiin. Silloin Andrei yllätti meidät. Hän haki autosta valkoisen pöytäliinan, levitti sen auton takaosaan, toi termospullon ja keksipaketteja sekä teekupit. Myös me laitoimme samaan ”pöytään” karjalanpiirakat ja muut eväämme. Ennen ruokailua vielä käsien pesu. Andreilla oli vesipullo ja talouspaperia siihen toimitukseen. Myös paikalla juoksennellut koira sai osansa eväistä.

Syötyämme mieheni alkoi vaihtaa ku-

misaappaita kenkiin. Heti Andreilla oli tarjota kenkäalusikka avuksi. Että näin meitä palveltin.

Kun noustiin autoon ja lähdettiin liikkeelle oli meillä taas saattaja. Koira juoksi auton ympäri ainakin kolme kertaa kuin haluten estää meitä lähtemästä. Mutta sitten maasturi posautti tiellä olevaan vesiluosaan ja näin päättyi tämäkin tuttavuus.

Huristelimme vielä Vorken hiekkarantaan. Laatokka oli kaunis ja tyyni, mutta ranta kasvoi pajupuskia ja oli muutenkin kuin kaatopaikka. Ihana hiekkaranta oli poissa. Tapasimme toiset Viisjoella. Poikettiin paikallisessa kaupassa tuliaisostoksilla. Paluumatkalla käytiin katsomassa Vaskelan kosken kuohuja ja palattiin Valkjärvelle hotelliin väsyneinä mutta onnellisina. Lähtöamuna ehdittiin kuunnella Karjalan käen kukuntaa. Aamiaisen jälkeen alkoi kotimatka. Sateli vettä. Ilmi sanoi, että näettekö kun Karjala itkee, kun taas erotaan.

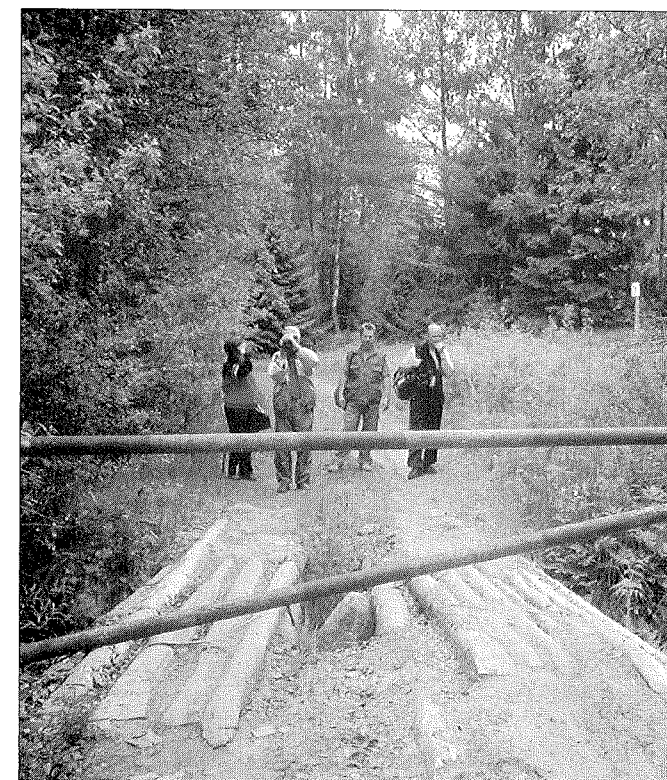
Ilmi kertoi matkalla metsäpirttiläisistä ihmisistä ja heidän elämästään. Kuuntelimme hiljaa ja mielenkiinnolla. Muolaassa nautittiin kahvit Kuusaan ”Vanha Navetta”-motellissa. Viipurissa oli ostoksia varten puolen tunnin pysähdys. Viimeisistä ruplista päästiin eroon, kun odotettiin Venäjän tulliin pääsyä.

Matka täytti kakki odotuksemme. Tyytyväisiä tuntuivat olevan toisetkin bussilaiset. Tästä suuret kiitoksemme matkan järjestäjälle Ilmi Pesoselle ja erinomaiselle kuljettajalle Lauri Niitynpäälle.

Anja Lehtinen

Anja Lehtisen, ent. Hämmäläinen, kotipaikalla vasemmalta Anja, Keijo, Kari ja Erja Lehtinen.

Toinen puomi noin 100 metriä ennen Laatokan ranta. Kuvassa vas. Erja Keijo, Andrei ja Kari.

Tietoa ja tunnetta Peltosten sukukokouksessa

Suvun toinen tapaaminen oli kuin aikamatka Metsäpirttiin. ”Sieltä kotoa” peräisin olevia tavaroita kertyi muutaman pöydällisen laajui-
nen näyttely. Oli vaikuttava kokoelma Metsäpirtissä voitettuja palkintolusi-
koita, kauniita käsitöitä, valokuvia ja koulutodistuksia. Esillä oli Metsä-
pirtti puvun rinnalla myös morsiuspuku vuosimallia 1938, Martta-asu samoilta ajoilta sekä sotalapsimuistoja.

Aloitteleva sukuseura, vajaan yhdeksän kuukauden ikäinen, etsii vasta itseään ja toimimisen muotojaan. Kun tähyää eteenpäin on hyvä katsoa men-
neisyyteen ja muistaa lähtökohdat.

Pauli Kruhse oli tuonut mukanaan kiinnostavan koosteen vanhoja karttoja, joissa näkyi eri vuosisatojen näkemys pitäjästä. Hän esitteli myös kuvien äitinsä kotipaikkaa Kustaalan rannassa sekä laajemmin Saaroisten kylää ja sen vaihteita.

Viisjoen kylässä asui ennen muuta-
man talon ryppäässä Laulajaisten yksi sukuhaara. Kimmo Laulajainen laajensi sukunsa historian esittelyn koko alueen historiallisiin yhteyksiin. Kerrottua tuli myös mielenkiintoinen Suvannon jär-
ven kuituminen Taipaleen joeksi.

Lapsena Viisjoella

Pirkko Peltonen luki Hilikka Keski-Nisulan kirjoittamat muisteluksen lapsena Viisjoen kylässä. Siellä eli paljon Peltosten sukuun kuuluvia sekä Ahtiaisia, Rajahalmelaita, Eevoja, Makkaroita, Laulajaisia, Pullisia ja Poraleita, ainakin.

Vanhan Viisjoen sillan jälkeen oli

”Perunankaivu oli juhlaa. Silloin tehtiin perunamaalle lekko ja kuumassa tuhkassa paistettiin perunoita.”

Paul Kruhse kertoi Saaroisista ja suvustaa kartoin ja kuvin. Kuva Henry Blomqvist.

ylämäki ja sen jälkeen aukea ja Viisjoen kylä sekä jokeen päin viettävät pellot. Rajalle päin Harjukylässä oli kaksi kauppaa ja koulu. Elettiin pitkälle luontaistaloudessa. Ruokaa kasvoi puutarhassa, metsästä kerättiin marjat ja sienet. Hilikka muistaa miten pinaattiakin säilöttiin keitettynä, palloiksi puserrettuna karkean suolan sekaan purkkiin.

Perunankaivu oli juhlaa. Silloin tehtiin perunamaalle lekko ja kuumassa tuhkassa paistettiin perunoita. Olivat kuulemma tosi hyviä. Talven varalle kertyi myös suolattua kalaa sekä survottua kaalia.

Hilkalla on isokokoinen liina, jonka hän on saanut äidiltään. Siihen on kirjottu reunoja kiertämään pihlajamarjaterroja. Äiti kertoi ommelleensa sitä keinuttaessaan tyttären kehtoa. Taisin olla huonouninen, niin monta neulanpistoa tekeminen on vaatinut,

Hilikka toteaa.

Mieluinen kyläpaikka oli Makkaran pieni mökki. Kotona kaikilla tuntui olevan kiire eikä Hilikka saanut uteliaisuuttaan tyydytetyksi. Makkaran pienessä tuvassa istui kylän ompelija Kaisa ja hänen sisartensa Heli, joka kutoi koneella mitä tilattiin.

Siihen ahtaaseen tupaan Peltosen Lottakin rukkinsa kantoi, kun oli rattoisampaa kuin kotona. Kaisa oli ilmiömäinen kertoja. Satuja tuli uusia ja uusia ja Hilikka imi niistä kuin pesusieni vettä. Siinä hän oppi asian, jonka hän vasta myöhemmin ymmärsi, ettei mahtuminen ja viihtyminen ole neliöistä kiinni.

Säännöt voimaan ja hallitus jatkaa

Järjestöllinen osuus sujui kivuttomasti. Muutamassa kuukaudessa on

Metsäpirtin tiedotuksia

METSÄPIRTTI päivää suunniteltiin vietettävän 24.9. Karjalatalossa. Tämä tilaisuus siirtyy ensi vuoden puolelle.

KEKRIJUHLAA vietetään Karjalatalon Yläsalissa lauantaina 29.10 alkaen klo 13.00. Ohjelmassa muun muassa tietoa Kekri-perinteestä, asiantuntijana Leena Rantakari, esitys karjalaisista kansallispuvuista, laulantaa, tarjoilua ja arpajaiset. Juhlan järjestävät Sakkola-Seura ja Metsäpirtti Seura. Tervetuloa!

KIITOS LAPANAISTEN KYLÄKIRJAN TEKIJÄT! Kotimaisten kielten tutkimuslaitos pyysi keväällä tukeaa Metsäpirtin murreäänitteiden siirtämiseksi avokeloilta digitaaliseen muotoon. Äänitteitä on 20 tuntia ja tukipyyntö oli 600 euroa. Kaksilla arpajaisilla kertyi mukava potti. Puuttuvan summan päätti lahjoittaa Lapanaisten kyläkirjatoimikunta. Kiitos!

Vanhat valokuvat kertovat entisajasta. Kuva Henry Blomqvist.

sukuseuraan liittynyt 79 jäsentä. Se on hyvä kannuste. Kokouksessa oli läsnä 45 Peltosten sukuun kuuluvaa. Hyvin sopuisasti hyväksyttiin yhdistyksen tilikaudeksi 1.5. – 30.4. ja hallituksen toimikaudeksi sukukokousten välinen aika.

Koska tilikaudesta päätettiin vasta nyt ei kokouksessa voitu käsitellä tilejä ja vastuuvapauden myöntämistä toimijoille. Niinpä marraskuussa valittu puheenjohtaja ja hallitus jatkavat seuraavaan sukukokoukseen.

Lopuksi vielä arvottiin osallistujien lahjoittamat arpajaisvoitot. Sama juttu kuin aina: toisia arpaonni suosii ja toisia ei. Kiitos kaikille hyvästä tal-
koohengestä.

Ilmi Pesonen

Emil Peltonen oli hyvä hyppissä ja ampumisessakin, tässä hänen palkintojaan. Kuva Henry Blomqvist.

Suku tutuksi vaikkapa sukukokouksessa

Vuosia sitten näin lehdessä ilmoituksen eräästä sukukokouksesta. Nimi oli tuttu isän suvun selvittelystä ja niinpä päätin mennä katsomaan onko kotoisaa väkeä, kuulunko joukkoon.

Sitähän sukulaisista etsii, tuttuja ominaisuuksia, joiden kautta itse liittyy suurempaan yhteisöön, esipolvien sukuun.

Ihmiset eivät näyttäneet tutuilta, mutta enhän isoisäni sukua juuri ollutkaan tavannut. Siitä sain kuitenkin kipinän tutustua tähän yhteisöön lähemmin. On

seurannut yhteisiä matkoja ja yhdessä tekemistä, eikä loppua näy.

Hajallaan kun ollaan koko heimo, niin eräs varteenotettava keino kadonneiden sukulaisten löytämiseksi on sukuseura. Viimeksi se todettiin Peltosten sukukokouksessa. Sielläkin muutama serkku löysi vuosikymmenten jälkeen toisensa.

Tällaista tietä olen alkanut miettiä miten monenlaisista tekijöistä minäkin olen koottu. Sen tiedän, että perusjuu-

riltani olen rautulais-metsäpirttiläinen. Jopa vahvemmin pirttiläinen kuin rautulainen. On sitä sukua sitten levinnyt Sakkolaankin ja ties minne senkin taakse.

Tämä on sitä tästä päivästä kumpu-
avaa karjalaisuutta. Kun ennen riitti, että naapurukset muistelivat yhteisiä kokemuksiaan lievittääkseen kotikai-
puuta, niin nyt me nuoremmat etsimme toisiamme ja selvittelemme minne suku on kadonnut.

Ilmi

Kuopat matkasivat Metsäpirtissä

Metsäpirtin Kuopat tekivät ensimmäisen yhteisen matkan kotiseudulle Metsäpirttiin 10.-12.06.2005. Matka oli useille ensimmäinen kotiseutumatka. Matka oli odotuksia täynnä.

Tavoitteena oli, että itse kukin löytää menetetyn pihapiirin. Kuopathan asuivat pääosin aivan entisen kirkon vieressä. Muutama sukuhaara oli siirtynyt kauemmas, Hatakan- ja Paukunmäelle ja Lapanaisiin.

Kalevi Hyytiä
www.metsapirti.net

P.S. Lue Aura Raunion ja Marja-Leena Liitin matkakokemukset Metsäpirtin kotisivuilta.

Filemon ja Lyyti Kuopan talo oli Hatakanmäellä. Pihapiiri löytyi helposti. Ruusut olivat loistossaan ja kertoivat tällä paikalla olleen aikoinaan kauniin pihapiirin täynnä elämää. Filemonin jälkipolvea kuvassa edustavat vasemmalta alkaen Mauno Kuoppa, Raita Salminen, Aura Rautio ja tyttärensä Eira (taustalla) sekä vävy Kaarlo Mustonen.

Marja-Leena Liiti äitinsä Terttu Kuopan kanssa Saaroisiin johtavan tien varrella, Marja-Leenan mummon, Hilma Suden kotitalon tuntumassa. Entinen kirkko ja Hilma Suden yhteinen kotitalo miehensä Aleksanteri Kuopan kanssa jää kuvan vasemmalle puolelle noin 500 m päähän.

VIRKIN VIRKKEET

Syksyllä sadot talteen

Syyskuu on monen toiveen ja odotuksen kuukausi. Istuskelin tapani mukaan aamuvarhaisella kuistilla haistellen ja kuunnellen heräävän aamun sanomaa. Luonnon eläimet olivat vielä yöpuulla, olihan kello vasta vähän yli neljä. Iltaisen sateen jäljiltä yöllä pilvet olivat ajautuneet pois ja tähtitaivas loisti aamun kajossa. Sinitaivaalla loisti joitain tähtiä ja tarkemmin katsoessa Otava-kuvio ja Pohjantähti olivat selvästi nähtävillä. Sitten alkoi tapahtua, nimittäin yllätyksekseni kirkas tähti lähestyi lännen suunnasta ja se kulki Otava-kuvion keskeltä itää kohti. Kulku oli vauhdikasta ja valoilmio häipyi taivaan rannan taa. Satelliitti se varmaan oli, näin ajattelin. Katseeni siirtyi sitten kuistilla oleviin kuivamassa oleviin pellavanippuihin, jotka olin tuonut maalta kesän sadon seurauksena.

Pellava on ollut esivanhemmillemme kautta koko Suomen tärkeä hyötykasvi, jonka siemenet ja varret ovat olleet monenlaisen käytön kohteina. Pellavamaa oli keväällä ajallaan kylvettävä, pidettävä puhtaana rikkaruohoista ja sopivana aikana nyhdyttävä. Sitä seurasi varsien

Raili Hellsten ja Erkki Liski pellava-kaupassa Viipurissa 12.6.2005.

kuivatus liotus, sisäkuivaus, loukutus ja erilaiset jatkokäsittelyt.

Lopputuotteina saatiin eri käyttö-tarkoitukseen tarvittavat tuotteet mm. päästäreet, aivinat, rohtimet, tappurat ja karkeat ja hienot langat. Muokattavilla pellavatuotteilla on erilaisia nimikkeitä riippuen paikkakunnasta.

Eri käsittelyihin oli tehty erilaisia käsityövälineitä eli malli oli teki-jänsä näköinen. Itse olen kiintynyt häkilöihin, joita keräilyseinällämme on tällä hetkellä 11 kappaletta. Enoni jäämistöstä löysin pahvilaatikkolaisen hyvin hienokuituista pellavaa vyyhdelle laskostettuna. Uskoisin niiden pellavien kasvaneen Vuoksen Päiväkiven kylän Keikkolan tilalla.

Muistan vielä hyvin, miten kotonani kasvatettiin pellavaa 1950-luvun alkupuolella. Pellavapelto, nyhtäminen ja pienehkössä metsälammessa liottaminen veden alla, sen jälkeinen kuivatus ja jatkokäsittely on jäänyt lapsuusmuistona mieleeni.

Monella lukijalla on varmasti muistikuvia entisajan pellavan viljelystä, käytöstä ja tapahtumista. Tässä olisi hyvä aihe tarinailtoihin tai yksittäisten muistojen kerrontaan.

Varsinaisen työni sato on myös korjattu eli olen totutellut eläkeläisen rooliin 1.9.2005 lukien. Nyt on aika pysähtyä miettimään, miten tästä eteenpäin.

Olen elämäni aikana harrastellut monenlaisissa rooleissa olemista. Pikku tavoitteita on varmasti hyvä asettaa, jotta henkinen vireys säilyisi ja ehkä sillä on myös merkitystä fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Vuoksela-asioiden parissa riittää mielenkiintoista tutkittavaa ja ottakaapa rohkeasti yhteyttä jatkossakin.

Tavataanhan Pikkujouluuristeilyllä 27.-28.11.2005! Lisää tietoa ohessa.

Mukavia syksyn hetkiä kaikille lehden lukijoille.

Taisto Virkki

Tarkistetut yhteystiedot
Paununkatu 24
33700 Tampere
p. 03 - 363 1750 koti
0400 - 5767 22
taisto.virkki@luukku.com

**KARJALA-LEHDEN
PERINTEINEN
KARJALAINEN
PIKKUJOULURISTEILY
27.-28.11.2005
M/S ROMANTIKAALLA**

KARJALAINEN PIKKUJOULU
Starlight Palacessa 18.30 - 20.30
- Kuohuviini
- Pikkujoulutapahtuman juontaa Heikki Kahila
- Pikkujouluksentertti:
Pasi Kaunisto ja Jokilaakson
Laulajat joht. Petter Ohls
- Risteilyohjelmaa laivalla

AJOREITTI
12.45 Tampere, linja-autoasema
14.05 Forssa, linja-autoasema
14.15 Tammela, Hakkapeliitta
14.45 Hämeenlinna, linja-autoasema
17.00 Helsinki, Länsisatama

Matkalla nähtävänä autossa
videoesitys ja matkakuvia
Vuoksela-Seuran
kotiseutumatkalta 9. - 12.6.2005
Terijoki-Kuokkala-Kronstadt-
Valkjärvi-Vuoksela

**Hintatiedot ja
ilmoittautumiset**
Taisto Virkki
p. 03 - 363 1750 koti
p. 0400 - 5767 22
taisto.virkki@luukku.com

**PALAUTELLAAN
MIELEEN KESÄN
KOTISEUTUMATKAN
MUISTOT.
KESKUSTELLAAN
ENSI KESÄN
MATKASISÄLLÖSTÄ.**

LÄHDE MUKAAN!

Vuokselan koulusarja jatkuu

Päiväkiven ja Kuninkaanristin kansakoulut

Uudenkylän kansakoulu

Päiväkiven koulu

Noisniemen tien varrella metsän sisässä Päiväkiven ja Virkkilän rajalla sijaitsi aikanaan Päiväkiven kansakoulu, joka aloitti toimintansa v. 1913.

Koululle tontti oli hankittu Nousi-aisten veljeksiltä. Koulu oli yksiopettajainen.

Syksyllä 1922 aloitti toimintansa 18-viikkoinen alakoulu, joka toimi yläkoulun veistoluokassa. Kesällä 1939 rakennettiin lisärakennus, johon oli sijoitettu alakoulun opettajan asunto ja koulukeittola. Vuonna 1937 laajennettiin alakoulu 36-viikkoiseksi. Alakoulun opettaja oli ensin yhteinen Noisniemen ja vuodesta 1931 laajentamiseen asti Kuninkaanristin kanssa.

Opettajina toimivat: Albert Laamanen 1913-21, Pekka Partanen 1921-22, K.J. Lundhal 1922-23, Hjalmar Turunen 1923-28, Uno Henrik Tuhkanen 1928-39 ja 1942-44. Tuhkasan sijaisena toimi Aune Lindholm 1929-30.

Alakoulun opettajina olivat: Hilja Pulkki 1922-23, Anna-Liisa Kurikka 1923-25, Terttu Helena Seppänen-Junttila 1925-36, Anna-Liisa Kurikka 1936-39 ja 1942-44.

Tyttöjen käsityöopettajina olivat: Aino Laamanen 1913-21, Hilma Pusa 1921-27, Terttu Seppänen 1927-31 ja Hilda Tuhkanen 1931-39 sekä 1942-44.

Päiväkiven koulun oppilasmäärä pysytteli 40:n paikkeilla vaihdellen 33:

sta 48:aan.

Jatkosodan aikana 1943 koulu muutettiin supistetuksi.

Kuninkaanristin kansakoulu

Vuonna 1913 Sakkolan kunta teki Kuninkaanristin koulun perustamis-päätöksen. Koulutyö aloitettiin syksyllä 1913 Juho Paavilaiselta vuokratussa huoneistossa. Uuden koulurakennuksen paikasta tuli kyläläisten kesken hieman eripuraa. Joku ehdotti, että koulu pitäisi rakentaa pyörien päälle, jotta koulua voitaisiin siirrellä milloin Yllölään, milloin Liisalaan.

Koulun paikkakysymys ratkesi, kun Vuokselan kunta osti tontin Filemon

Kuninkaanristin koulun oppilaita v. 1937. Tunnistatko keitä kuvassa on? Tiedot kirjoittajalle.

Kuninkaanristin koulu.

Lampulta Ristniemen kankaalta. Koulu rakennettiin yksiopettajaiseksi. Syksyllä 1915 siirryttiin jatkamaan alulle pantua koulutyötä uudessa Kuninkaanristin kansakoulussa. 18-viikkoinen alakoulu aloitettiin 1929. Se muutettiin 36-viikkoiseksi 1937.

Opettajina toimivat: Maria Sihvonen, myöhemmin Karvinen 1915-21, Alma Maria Salokoski, myöhemmin Kinanen, 1921-39 ja 1942-44.

Alakoulun opettajina olivat: Anna-Liisa Kurikka 1929-31 ja Terttu Helena Seppänen, myöhemmin Junttila, 1931-39 ja 1942-44.

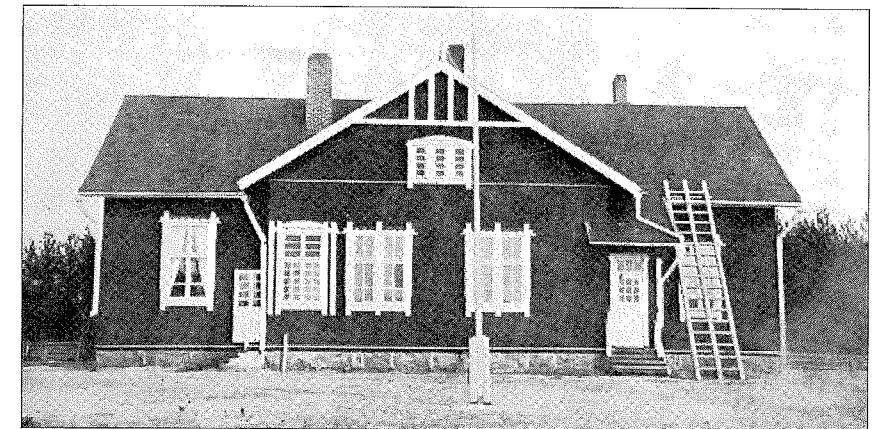
Vuodesta 1931 oli Kuninkaanristin alakoulun opettajan virka oli ollut yhteinen Päiväkiven ja vuodesta 1936 Alholan koulun kanssa.

Poikien käsityöopettajina toimivat: Armas Haikonen 1915-16, Aleks Karvanen 1916-18, Toivo Junttila 1918-19, Juho Tereska 1919-20, Jooseppi Karonen 1920-28, Viljam Tereska 1928-32 ja Paavo Kinanen 1932-39 ja 1942-44.

Koulun oppilasmäärä vaihteli 40:n molemmin puolin sekä alakoulun oppilasmäärä 20:n molemmin puolin.

Taisto Virkki

Lähde: Vuoksela-arkisto

Hämärikköön vuokselalaiset!

Kun vanhalle Mikkeliille (12.10.) lehti lähtee, niin vanhalle Jyrille (6.5.) kesä tulee.

Siispä, yksi kesäkausi on jo takanapäin, mutta uusi on tulossa. Tässä välissä ehdimme tehdä vaikka mitä - vaikkapa syventyä Liiton jäsenmaksuasiaan... Meitä Vuoksela-seuran jäseniä se koskettaa erityisen voimakkaasti, joudummehan ensimmäisen kerran, koko olemassaolomme aikana, keräämään jäsenmaksua. Näistä muutoksista keskustelimme jo vuosikokouksessa, mutta vielä on paljon selviteltävää.

Tuumimme myös, puheenjohtaja Taiston kanssa, että me vuokselaiset näemme toisiamme liian harvoin ja siksi suunnittelimme muutamia tapaamisia eri paikkakunnilla, vietettäis nii ko hämärikköä.

Näissä tarinailloissa voisimme käydä läpi ajankohtaisia asioita, keskustella, saada vinkkejä tähän toimintaamme ja tietysti kahvitella.

Ensimmäinen kokoontuminen on keskiviikkona 12.10. klo 18 Hämeenlinnassa, Karjala-pirtillä, Saaristenkatu 22.

Tervetuloa! toivottaa sihteeri Laila

KUOLLEITA

Hilja Emilia Länsirinne, o.s. Kermomen, syntynyt 29.1.1915 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 15.7.2005 Lempäälässä.

Äiti on päässyt Isän luo. Sekä taivaallisen, rakastavan, armahtavan Isän luo, että myös puolisonsa Taunon, meidän lasten isän ja vunukoiden papan luo.

Sinne molempiin Äiti jo kovasti kaipasikin.

Äiti vietti viimeiset 10 viikkoa Lempäälän terveyskeskuksen vuodeosastolla. Siellä, hyvän hoidon keskellä, hänellä oli oma kalenterinsa, jolla seurata viikon päivien kulkua. Äiti mietti, että viikossa on seitsemän päivää, hänellä seitsemän lasta. Niinpä hän nimesi kullekin lapselle oman päivänsä, jolloin hän ajatteli tiettyä lastaan. Äiti kuvitteli itsensä lapsensa elämään, muisteli lapsensa kotia ja perhettä, oli läsnä ajatuksissaan. Näin pysyivät päivät järjestyksessä ja hänelle tärkeät lapset lähellä.

Samaten meillä lapsilla oli kullakin oma roolinsa Äidin elämässä. Yrjö ja Mirja, Karjalassa asuneet, Yrjö – taitava muusikkolapsi, Mirja – ahkera ihmisten ja asioiden hoitaja, Jorma – vastuunsa jo melkein alaikäisenä kantava Isän kädentaitojen jatkaja, Irja – jouluyön lahja, Tapani – äidin asioiden älykäs ja uuttera hoitaja, Anneli – joka on perinyt isä-Taunon taiteellisuuden ja musiikillisuuden, ja Pekka – Äidin sydämen lapsi, joka säilyttää Äidin ja Isän elämäntyötä ja pitää siitä huolta.

Äiti hyväksyi erilaisuutemme ja

varmaan piti sitäkin, kuten useimpia asioita elämässään, elämän suurena rikkautena. Me saimme kukin molemmilta vanhemmiltamme lahjaksi omia erityistaitoja, kuka musiikin, taiteen tai kädentaitojen muodossa, kuka lempeytenä, peräänantamattomuutena tai ahkeruutena.

Lapsenlapset ja lapsenlapsenlapset olivat Äidille siunaus erikseen, ilman kalenteria. Äiti uskoi, että niillä eväillä, joita he Isän kanssa meille antoivat, me kykenisimme kasvattamaan tämän uuden polven lähes samanarvoisiin arvoihin, joita he olivat meille opettaneet. Äiti oli iloinen, että löysimme rinnallemme oikeat puoliset, joista kaikista tuli Äidille läheisiä ja tärkeitä, rukouksen arvoisia.

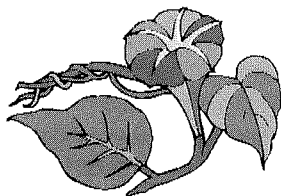
Herran siunaus, jonka me paikalla olleet luimme Äidin viimeisen henkikäyksen jälkeen, sisältää sanan rauha – ja Herra antakoon sinulle rauhan. Uskomme, että Äiti, joka jaksoi rukoilla meidän puolestamme, toivoisi meidän jokaisen jäljelle jääneen saavan rauhan, riippumatta siitä mihin uskomme tai emme usko. Hän sanoisi meille: Herra antakoon teille rauhan.

Äiti siunattiin haudan lepoon Lempäälän kirkossa puolisonsa Taunon ja äitinsä Sofia Kermisen viereen. Rinnallaan arkussa Äidillä oli kimppeä hänen lapsuudenkodistaan Karjalasta tuotuja kukkia ja männynoksia, joka oli tuotu Äidin ja Isän ensimmäisen yhteisen kodin pihasta Karjalasta.

Ystävät muistivat Äitiä usein hänen sairautensa aikana. Kukkakimput potilashuoneessa kertoivat, että Äidillä oli paljon ystäviä. Kauniit kukat peittivät myös Äidin viimeisen leposijan Lempäälän hautausmaalla.

Kaipaaksella ja kiitoksella

Lapsesi

Rakkaamme

**Emma Maria
KANGASNIEMI**

o.s. Kuparinen

s. 6.2.1909 Sakkola
k. 1.6.2005 Kankaanpää

Kiitollisina muistaen
**Raimo
Markku perheineen
sisar perheineen
muut sukulaiset ja ystävät**

*Hiljaa tarttui käsi Herran
käteen väsyneen.
Hiljaa siirtyi sielu
lepoon iäiseen*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitokset kaikille äitiä hoitaneille.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 vuotta täytti Anna Agneta Koiranen os. Makkara, syntynyt 4. 7.1915 Sakkolassa. Merkkipäiviä juhlittiin omaisten kesken Annan kodissa Toijalassa.

80 vuotta täytti 26.8.2005 Sakkolan Ojaniemestä lähtöisin oleva Ilma Helena Pesonen, os. Luostarinen, Ilomantissa. Onnea äidille toivottavat lapset.

80 vuotta täytti Viljo Pitkänen 26.08.2005 Lempäälän Kuljussa. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisista.

75 vuotta täytti Hannes Ahtiainen syyskuun 9. päivä. Hannes on syntynyt vuonna 1930 Metsäpirtin Saaroisten kylässä. Isä oli Eemil Ahtiainen ja Äiti Hilma o.s. Nännimäinen. Ahtiaisen perheessä oli 4 lasta, Kerttu, Eila, Hannes ja Sanni. Hannes on toiseksi nuorin.

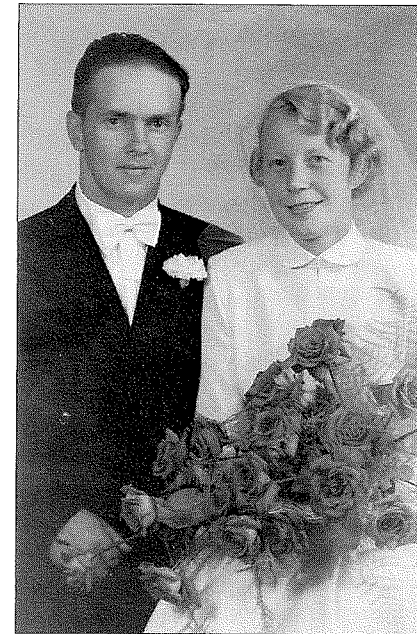
Hannes oli vain 3-vuotias, kun isä hukkui Laatokkaan kalastusmatkallaan. Evakkomatkan teki äiti neljän lapsen kanssa. Hannes asuu nykyään Lokalahdella vaimonsa Leenan kanssa. Heillä on kaksi tyttärtä ja yksi poika sekä 5 lastenlasta, jotka lähettävät sydämelliset onnittelut Pappalle!!

*Onneks olkoon käyty matka,
kepein jaloin eespäin jatka.*

Kaikkien puolesta miniäsi

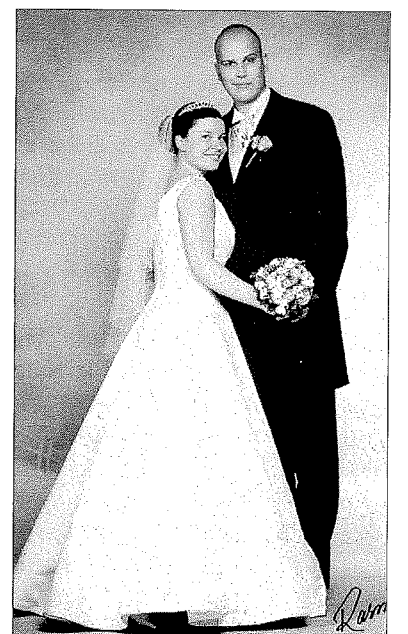
Suvannon Seutu julkaisee joka numerossa tietoja syntymäpäivistä, poisnukkuneista, vihityistä, kastetuista ja valmistuneista. Tietojen lähettäjän vastuulla on kysyä asianosaisilta julkaisulupa.

Kultahäät

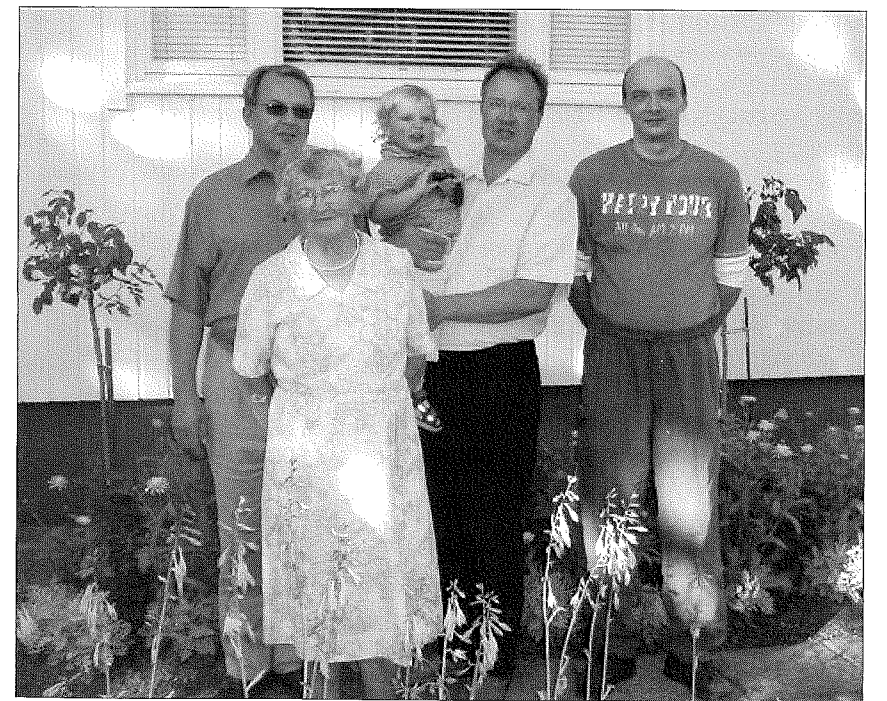
Kultahäitään viettivät Terttu, o.s. Koiranen, ja Pentti Pappinen 30.7.2005 Lempäälässä. Tertun entinen kotipaikka oli Sakkolan Häitermaa, nykyisin pariskunta asuu Jyväskylässä.

Vihittyjä

Kati, o.s. Kanervisto, ja Heikki Santasalo vihittiin Tampereen Kalevan kirkossa 2.7.2005. Katin mummo Liisa, o.s. Laamanen, ja äijä Martti Karonen Sakkolan Sipilänmäeltä.

Neljän polven potretti

Kuvassa Martta Salonen, o.s. Lamppu Sakkolasta Ojaniemen kylästä, poikansa Pekka, pojanpoika Timo ja Kari. Timon sylissä poika Roope neljättä polvea. Martta vietti 85-vuotisjuhlaansa kotonaan Vammalassa.

Karjalaiseen ruokaperinteeseen kuuluu vahvasti hapattaminen. Tunnetuimpia niistä on hankaali, kaurakiisseli ja hapanleipä. Vähemmän tunnettu lieene hapattamalla säilötty kurkku. Menetelmä on kulkeutunut Venäjältä ja on kokeilemisen arvoinen.

Ohje:

Pienehköjä kurkkuja

Liemi:

3 l vettä

2-3 rkl suolaa

2 rkl sokeria (Hillosokeria)

tilliä, mustaviinimarjan lehtiä, piparjuurilastuja ja muutama valkopippuri.

Suolata suola ja sokeri kiehuvaassa vedessä, lado kurkut, tillit, mustaviinimarjan lehdet, pippurit ja piparjuurilastut purkkiin. Käytä mielellään lasipurkkia. Kaada liemi päälle joko kuumana tai kylmänä. Pälle pari lusikallista Hilloxia lisää säilyvyyttä.

Pida kurkkupurkki 1 vrk huoneenlämmössä, että käyminen alkaa, kantena esimerkiksi lautanen. Kuori vaahto pois, kansi tiukasti päälle ja kellariin tai kylmiöön. Noin kuukauden kuluttua aromit ovat parhaimmillaan ja kurkut valmiita nautittaviksi. Säilöntäterveisin

Raili Leino (Kopperoinen)

Kuka tietää talkkunaruoan ohjeen?

Olin käymässä Suomessa ja ostin talkkunajauhoja. En pidä talkkunajauhoista sekoitettuna mihinkään piimään, mutta Karjalassa lapsena söimme äidin rautapadassa tekemää, johonkin rasvaan haudutettua tai paistettua, hellalla keitettyä talkkunaruoaka. Ja se oli hyvää!

Löytyykö lehden lukijoista ketään, joka tuntee tämän tavan valmistaa talkkunaa? Se ei ollut puuroa eikä velliä, vaan miksi sitä sanotaan? Toivoisin ohjetta lehteemme.

Martta Karvonen Olesen
Kööpenhamina

Karjalaista ruokaperinnettä: Kurkun säilöntää hapattamalla

Anni Purontaa on lähettänyt oheiset kurkunsäilöntäohjeet. Anni oli kesällä 2004 Viipuri-keskuksen matkalla, josta oheiset reseptit sai. Nyt säilömaan!

Vähäsuolaiset kurkut

2 tillin kukintoa, 2 mustaherukan lehteä

pala piparjuurta n. 10 cm

3 valkosipulin kynttä

3 kirsikan lehteä

sekä hyvin pestyjä avomaakurkkuja, joista leikataan molemmista pieni siivu pois. Leikkaus nopeuttaa maun imeytymistä.

Lado kurkut tiukasti purkkiin pystyyn. Jos käännät purkin nurinpäin, pitää kurkkujen pysyä purkissa. Pälle kaadetaan kuumaa (70- 80 asteista) suolaliuosta. Liuokseen 1,5 litraa vettä, 1,5 rkl sokeria ja 1,5 rkl merisuolaa. Liuos kiehautetaan ja jäähdytetään sopivaksi. Purkit suljetaan ja jätetään yön ajaksi huoneenlämpöön tekeytymään. Vähäsuolaiset kurkut ovat valmiita nautittavaksi jo vuorokauden kuluttua. Ne sopivat salaatteihin ja voileivälle. Kurkut eivät säily kauan, korkeintaan 10 vrk.

Marinoidut kurkut

3 valkosipulin kynttä, 1 tillin kukinto

n. 10 cm pala piparjuurta

hyvin pestyjä pieniä avomaakurkkuja

Lado kurkut tiiviisti purkkiin ja kaada päälle suolaliuos:

1,5 l vettä

2 rkl suolaa

5 rkl sokeria

3-5 maustepippuria

3-5 neilikan kukintoa

Kiehauta liuos ja kaada heti kurkkujen päälle. Viiden minuutin kuluttua kaada suolaliuos purkista takaisin kattilaan ja kiehauta se uudelleen. Lisää sitten 3 rkl etikkaa. Kaada liuos takaisin kurkkujen päälle ja sulje kannet tiiviisti. Laita purkit ylösalaisin ja peitä ne huoneenlämpöön vuorokaudeksi. Kurkut ovat valmiita syötäväksi muutaman vuorokauden kuluttua, mutteivät nekään säily kauan.

Suolakurkut eli hapankurkut

purkin pohjalle 1 tillin siemenkukinto, n 10 cm piparjuurta

2 mustaherukan lehteä

2 kirsikan lehteä

3 valkosipulin kynttä

hyvin pestyjä avomaakurkkuja

Lado kurkut jälleen tiiviisti purkkiin. Aseta päälle vielä 1 tillin kukinto ja mustaherukanlehti ja kaada päälle kiehuva kuuma suolaliuos: 1,5 l vettä, 1,5 rkl suolaa ja 1,5 rkl sokeria. Laita purkit viileään paikkaan.

Kaada kolmen vuorokauden kuluttua suolaliuos takaisin kattilaan ka kiehauta. Kaada sitten liuos takaisin purkkiin ja sulje purkit tiiviisti. Käännä purkit ylösalaisin ja säilytä peitettynä huoneenlämmössä vuorokausi. Siirrä sitten viileään paikkaan, jossa ne voivat säilyä vuoden. Kurkut ovat valmiita 30 vrk kuluttua. Käyttöön otettaessa vanha säilöntäliemi kaadetaan kokonaan pois ja purkkiin vaihdetaan uusi suolaliuos: 1,5 l vettä, 1 rkl suolaa ja 1 rkl sokeria.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957. Ilmestyy 8 krt vuodessa.

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä

Puhelin 040 730 2622

tai (03) 374 8 448 iltaisin

marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,

puh. 09-694 6309 tai 040730 6166

ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere

p. 03 - 363 1750, 0400-576722

taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen, Eero Koppanen,

Ritva Koski, Juha Kuisma,

Hannu Paukku, Aila Alanen,

Ilmi Pesonen, Taisto Virkki

Tilaushinta 20 euroa/vuosikerta.

Ilmoitushinnat 0,20 euroa

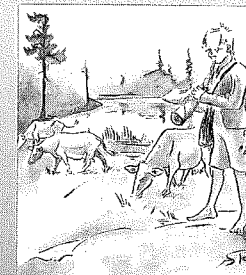
palstamillimetri (+alv 22%)

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

PETÄJÄRVI

Sakkolan pitäjässä
Karjalan kannaksella

Petäjäjärven kylän elämää

Tilaa nyt

Petäjäjärvi-kirja!

30 euroa kpl + postikulut.

430 sivua, 270 valokuvaa!

Tilaukset:

Marjo Ristilä-Toikka

p. 040- 730 2622

Teuvo Kuparinen

p. 09-801 5617

Yrjö Raaska p. 03- 3739 541

Ritva Koski p. 03- 3739 728

SEURAAVA

SUVANNON

SEUTU

ILMESTYY

LOKA-MARRASKUUN

TAITTEESSA

Aineistot toimitukseen

15.10.2005 mennessä.

Tilaukuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun, vuosikerta 20 euroa - loppuvuosi uusille tilaajille 5 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-
3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Risto Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A
00530 Helsinki p. 09- 7108 46

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen, sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

0031012>KESTO /0037550
Hynnä Tauno
Kurkipolku
37550 LEMPÄÄLÄ

Erkki Hiltunen, puheenjohtaja
Kerttulinkatu 20 C 38 , 20520 Turku
puh.0505908803
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteysenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

SUVANNON SEUTU

Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjälehti,
ilmestyy 8 kertaa vuodessa, vuosikerta 20 euroa.